

Dirvos 60 metų sukakties minėjime Los Angeles susitikę: ALT S-gos Los Angeles skyriaus pirm. inž. A. Mažeika, ALT S-gos pirmininkė E. Čekienė ir Los Angeles Tautinių Namų pirmininkas inž. J. Petronis.

LOS ANGELES LIETUVIAI MINĖJO DIRVOS 60 METŲ SUKAKTĮ

Amerikos Lietuvių Tautinės Sąjungos Los Angeles skyrius gražiai paminėjo Dirvos 60 metų sukaktį. Ta proga ALT S-gos pirmininkė Emilija Čekienė atsilankė į Los Angeles.

Minėjimo išvakarėse, balandžio mėn. 30 d. vakare, ALT S-gos Los Angeles skyriaus valdybą sukvietė narių susitikimą su E. Čekiene, skyriaus pirmininko A. Mažeikos būte. Į susirinkimą atsilankė daugelis skyriaus narių.

Susirinkusieji išklaušę ALT S-gos pirmininkės E. Čekienės įdomią ir turinčią kalbą, perėjo prie diskusijų aktualiais šių dienų visuomeniniais ir politiniais klausimais. Po diskusijų šeimininkas A. Mažeika susirinkusius puikiai pavaišino ir pasikalbėjimai tęsėsi keletą valandų.

Gegužės 1 d. 8 val. vakaro, Los Angeles Lietuvių tautiniuose Namuose, prasidėjo Dirvos 60 metų jubiliejinis balius.

Rengėjai svečius sutiko su šampanu.

Svečiams susirinkus, kurių buvo pilna salė, ALT S-gos Los Angeles skyriaus pirm. A. Mažeika tarė šiai progai pritaikintą atidarojamąjį žodį ir pakvietė viešnią ALT S-gos pirmininkę E. Čekienę kalbai.

Pirmininkė E. Čekienė savo gerai išmastytoje kalboje peržvelgė istorijos bėgyje vykusias mūsų tautai nelaimės, pavergimus ir po jų pasiektus laimėjimus, perėjo prie dabarties.

"Kaip ugnis ir vanduo, taip anų ir šių laikų tautai tekusios nešti priespaudos nepalyginamos. Modernių laikų priespauda naudoja rafinuočiausias vykdymo priemones. Šiandien priešas stengiasi kraštą pavergti, pakeisti žmonių galvoseną.

Ir tikslo siekti galinga priemonė yra informacija, kurią Lietuvos priešai labiausiai naudoja. Bet pati galingiausia yra spauda."

Po to kalbėtoja išryškino spaudos reikšmę žmonijai laiko bėgiuose, kaip įrankį sukelti revoliucijoms, paruošti dirvą okupacijoms, išlaisvinti pavergtas tautas ir t.t.

"Jeigu kas iš mūsų dar anksčiau netikėjo, tai šiame krašte įsitikino, kokia galybė tautų gyvenime yra demokratinė spauda. Gi mūsų lietuviška spauda dar didesnis veiksnys, tautinės gyvybės kvėpavimas, tautinės širdies plakimas. Mūsų išėivijos spauda gimė ir au-

(Nukelta į 3 psl.)

kaip negyvam" neišlaiko jokios kritikos, nes laimėti gali tik tas, kuris atsisako tapti niekšu, geriau pasirinkdamas mirtį.

Jei amerikiečiai taip pakeistų savo pažiūrą, jiems ir šiandien nereiktų bijoti. Tiesa, sovietai yra pranešę skaičiais, bet atsilieka techniškai. Pvz. sovietai neturi nieko panašaus į amerikiečių "gudriasias" bombas, susirandančias taikinius. Sovietai turi daugiau taktinių lėktuvų (5,350 prieš 5,000 amerikiečių), tačiau jų MIG-23 negali būti papildytas kuru ore, o amerikiečių F-4 gali, ir panašiai 6,5 tonas daugiau šaudmenų bei bombų negu sovietinis "kolega". Skaičiumi, sovietų laivynas toli praneša amerikiečių: 2,329 prieš 478, bet paskutiniai yra didesni, geriau apginkluoti, lengviau aprūpinami kuru ir šaudmenimis, o jų įgulos yra daug geriau paruoštos, kai tuo tarpu sovietai šios rūšies karo menė, kuris reikalauja daugiausia patyrimo, yra naujokai.

(Nukelta į 2 psl.)

VAKARŲ VALSTYBIŲ NUOSMŪKIS

Nuo Oswaldo Spenglerio iki Aleksandro Solženicino

VYTAUTAS MEŠKAUSKAS

Pereitą savaitę, kalbėdami apie išeivijos politiką, suabejojome jos tikslingumu. Tai nėra priekaištas mūsų veiksniams. Jei jų nebūtų, patys amerikiečiai, Washingtono administracija, būtų juos suorganizavusi, nes tai buvo šaltojo karo ginklas. Šaltajam karui pasibaigus, ta pati administracija pataria kadaise jų remiamom "Pavergtom Tautom" pačiom susirasti geriausią išeitį susidariusioje padėtyje. Kaltė už tai krinta ne Kissingeriui ar jo pavaldiniui Sonnenfeldui, kuris tokią laikyseną suformulavo, bet, kaip mes jau daug kartų konstatavome, nuotaikom pačioje Amerikoje, kurios prieštarauja bet kokiam karštam ar šaltam karui. Nūdien JAV nenori kovoti nei už tautų apsisprendimą, kaip I-jo pasauliniame kare, nei už demokratiją, kaip II pasaulinio karo metu, susidėjusi su... priespaudos ryškiausiu pavyzdžiu — Sovietų Sąjunga. Jos grįžo prie vadinamos realios politikos, kurios tikslas yra galimai patogiau išsilaikyti naujai persitvarkančiame pasaulyje.

Širdies gilumoje tūr būt jau seniai daugelis naujų ateivių artimesniu uždaviniu laiko ne Lietuvos, bet pačios Amerikos išgelbėjimą nuo komunizmo. Jie,

kaip ir Kissingeris (nors oficialiai jis tai paneigia), negali nusikratyti įspūdžio, kad Vakarų civilizacija pergyvena nuosmūkį, Spenglerio išpranašautą "Untergang des Abendlandes." Oswald Spengler (1880-1936), vokiečių filosofas, tuo vardu savo veikalo pirmą tomą išleido paskutinėm pirmojo pasaulinio karo dienomis, kas, be abejo, atitiko to laiko nuotaikom. Trumpai, Spengleris yra įsitikinęs, kad ir civilizacijos pergyvena savo gyvenimo ciklą, kaip ir visi kiti gyvi daiktai šiame pasaulyje. Jis turi savo žydėjimo — kūrybingos kultūros laikotarpį, kurį paseka aukštos technikos — civilizacijos — metas, jau susijęs su nuosmūkiu ženkla.

Spengleris didesnio pasisekimo susilaukė plačioje visuomenėje, negu savo kolegų istorikų ir filosofų tarpe, kurie nelaikė jo išvedžiojimus pakankamai moksliskai pagrįstais. Nepaisant to, šiandien sunku nusikratyti minties, kad jis teisus, kad Vakarai, besidžiaugdami didžiausiais savo civilizacijos laimėjimais, žengia į kultūrinį nuosmūkį. Jie neteko idealų, kuriuos būtų verta ginti.

Du metus pagyvenęs Va-

karuose tokios pat išvados, kad Amerika ir iš viso Vakarai, prieš ką nors išlaisvindami, patys turi išsigelbėti, yra priėjęs ir Aleksandras Solženicinas. Jo nuomone, Vakarų nuosmūkis yra aliarmuojantis, tuo tarpu Sovietų Sąjunga yra taip įsitraukusi į vis didesnį apsiginklavimo procesą, kad politbiūras ir norėdamas, jau negali sulaikyti įsibėgėjimo eigos. Pagal jį, posakis "geriau būti raudonu,

THE WHITE HOUSE
WASHINGTON
April 29, 1976

Dear Mrs. Cekiene:

The President has asked me to thank you for your letter expressing concern over recent newspaper articles attributing to State Department Counselor Helmut Sonnenfeldt certain comments about United States policy toward Eastern Europe and the Soviet Union. I can assure you that there is no "Sonnenfeldt doctrine" embodied in United States policy toward Eastern Europe. The Administration opposes the views alleged in various press accounts. They most certainly do not reflect the President's policy toward Eastern Europe. Both Secretary Kissinger and Mr. Sonnenfeldt have made this clear.

As the President said in Milwaukee on April 2, the United States strongly supports the aspirations for freedom and national independence of the peoples of Eastern Europe by every proper and peaceful means. The President is totally opposed to so-called spheres of influence by any power, and he has made this policy a part of formal written diplomatic documents. He has made official visits to Eastern European countries and has invited Eastern European leaders here to manifest that policy. It is a policy which, the President wants you to know, he will continue with patient persistence and from which the United States will not waver.

The President appreciates both the depth of your concern and the opportunity to reassure you on this matter.

With best wishes,

Sincerely,

Myron B. Kuropas

Myron B. Kuropas (Dr.)
Special Assistant to the President
for Ethnic Affairs

Mrs. Emilija Cekiene
President
National Lithuanian Society of America, Inc.
87-80 96th Street
Woodhaven, New York 11421

SAVAITINĖ POLITIKOS *Įvairvalgia*

"Aš neperstatinėsiu baldų ant Titanico" — desperatiškai atsakė prezidento Fordo rinkiminės kampanijos vedėjas Roger C. B. Morton į klausimą, ar jis ką nors pakeisias. Titanic, kaip žinia, paskendo ir būklė iš tikro turi būti bloga, jei toks palyginimas atėjo Mortonui į galvą. Žinia, politikoje viskas galima ir viskas įmanoma, todėl ir Fordo dar gali neištikti Titanico likimas. Šio antradienio, t.

VAKARŲ NUOSMŪKIS...

(Atkelta iš 1 psl.)

Kaip jau nekartą šioje vietoje nurodėme, kalbėdami karinėm temom, sovietai turi dar didesnę persvarą sausumos kariuomenėje, beveik 4 kartus daugiau tankų, dvigubai daugiau karių. Turėdami tokią persvarą, jie gali rizikuoti, nesiskaitydami su nuostoliais, pradėti "blitz" karą, tikėdamiesi per dvi tris dienas, pasiekti Atlanto pakraščius. Tą padarę, jie paklaus: "Ar jūs norite pradėti totalinį atominį karą. Jūsų pačių apskaičiavimu, mūsų, kad ir 'prastesnės' bombos, gali užmušti 100 milijonų amerikiečių?" Koks prezidentas turės drąsos ir moralinės atsakomybės pasakyti: "eikit po velnių" — ir paspausti raudoną migtuką? Net noras išvengti tokios galimybės yra susijęs su pavojais, nes veda prie 'detentes'...

Toje tamsioje padangėje yra ir prošvaisčių. Visų pirma pats Solženicinas. Juk tai 100% sovietinis produktas, bet kaip jis kalba! Ne-trūksta ir kitų mažiau žinomų ir nežinomų pavyzdžių. Gal dar daugiau negu moralinis, veikia materialinis faktorius. Negali sakyti, kad sovietai per tiek daug metų nebūtų padarę materialinės pažangos, nors jų gyvenimo standartas yra nepalyginamai žemesnis už Vakarų. Tą pažangą sovietiniai žmonės labai brangina, jie trokšta jos daugiau, negu laisvės. Dėl to ir valdžia, jei nesirys tuojau išnaudoti turimo karinės persvaros, ateityje turės daugiau patenkinti civilius negu karinius reikalavimus. Na, o apetitas ir totaliniam krašte auga bevalgant. Hitleris ir didžiausiais laimėjimo metais negalėjo atsikratyti opozicijos. Jei visos civilizacijos turi savo ciklą ir galą, ji turi turėti ir sovietinę. Gal greičiau negu dabar numatome. Kas, pavyzdžiui, galėjo tikėtis, kad galingosios JAV kapituliuos prieš nuskurdusį šiaurinį Vietnamą, o nuo to jau juk praslinko ištisi metai.

y, kaip dabartinė Dirvos laidų jau bus išsiuntinėta, rinkimų Michigane rezultatai, jei būtų palankūs Fordui, galėtų jo prestižą kiek atstatyti. NEWSWEEK per eitos savaitės apskaičiavimu atrodė, kad Fordas konvencijoje turės 778 delegatus, o Reaganas 975. Nominacijai laimėti reikalingi 1,130 balsai, atseit, išrinkimas priklausys nuo tų 453 delegatų, kurie nėra įsipareigoję. Jų tarpe didžiausia bus New Yorko delegacija su 150 balsų. Ji klauso viceprezidento Rockefellerio, kurio svoris tokioje situacijoje smarkiai padidėjo.

Kaip atsitiko, kad Fordas atsidurė Titanico būklėje? Kai kas aiškina, kad jis padarė fatališką klaidą, puldamas atskirus Reagano pareiškimus. Jam naudingiau būtų buvę daugiau ar mažiau sutikti su Reagano pareiškimais, verčiant kalbę demokratų daugumai kongrese. Ginčydamasis su Reaganu, jis prisiėmė dalį kongreso atsakomybės sau. Reikia atsiminti, kad save laikanti respublikonais šiame krašte yra dvigubai mažiau negu demokratais — maždaug 20 prieš 40%. Už tat laimėjimui reikalingi ne tik respublikonų, bet ir dalis demokratų bei nepriklausomųjų balsų, o tiems jau negalima sakyti tą patį kaip konservatyviai nusistačiusiems respublikonams. Už tat kandidatui į prezidentus per tikrus rinkimus neverta būtų susijusiam tik su savo partija. Nelaimei, kaip įrodė Fordo pavyzdys, būdamas mažiau partinis, negali laimėti savo partijos nominacijos.

Yra ir daugiau problemų. Texase, pvz., prezidentas turėjo pralaimėti dėl jo nenoromis pasirašyto energijos įstatymo, kuris nesutinka su tos valstijos naftos ir dujų tiekėjų interesais. Nebraskaje, kur respublikonai yra stipresni negu kitose valstijose, kviečių augintojai buvo pasipiktinę Fordo administracija už tai, kad ji skatino kviečių auginimą, bet vėliau kuriam laikui sulaukė jų eksportą į Sovietų Sąjungą.

Pagaliau veikia ir asmenybė. Šioje srityje buvęs artistas, nors ir vyresnis, moka geriau užkariauti simpatijas negu mažiau rangus politikas. Prie to reiktų dar pridurti, kad kraštas, aplamai imant, yra nusivylęs Washingtonu, kas paaiškina 'pašaliečių' Carterio ir Reagano laimėjimą.

★ Užsiminus Carterį... Nebraskaje jis surinko mažiau balsų negu pirmą kartą į pirminius rinkimus išėjęs sen. Frank Church (dem. Idaho). Tas gavo 39%, Carteris 38%. Įdomu, kad savo

Kontratorpedininkas Strojovoi, kurio įgula buvo sukilusi.

žvalgybos institucijų veiklos nagrinėjimu ir jos kritika pagarsėjęs senatorius susilaukė pasisekimo kaip tik konservatyviai nusiteikusiame valstijoje, kuri turėtų pasipiktinti dėl jo pastangų sunaikinti saugumo institucijas.

Iš viso, jei pirminiais rinkimais buvo stengiamasi kandidatų nominavimą atimti iš politinių bosų ir jų 'mašinų' rankų, tai dabartinė praktika rodo, kad tai pasiekus, kraštas tik pralaimėjo. Dėl prezidentūros gali varžytis asmenys, kurių kvalifikacijom tam postui yra geriausia atveju nežinomos. Taip žiūrint, tur būt reikia džiaugtis, kad abiejų partijų nominacijos galų gale bus nulemtos delegatų, kuriems vadovaus daugiau ar mažiau patyrę politikai. Bet jei taip, kam pirminiai rinkimai iš viso reikalingi?

★

Tuo tarpu iš Maskvos atėjo žinios, liudijančios ir apie ten einančią kovą dėl valdžios, nors ir ne tokią chaotišką, kaip Amerikoje. Brežnevas, kuris karo metu buvo politiniu komisaru, staiga pakėlė save į maršalus. Kodėl — nesunku suprasti. Sovietų karinis sektorius yra labai galingas, reikalaujantis sau tikros liūto dalies valstybės biudžeto. Vakaruose ir pačioje Sovietų Sąjungoje būkštaujama, kad galų gale kariuomenė, o ne civilinė administracija, nulems ir užsienio politiką. Už tat maršalui Grečko mirus, Brežnevas pasiskubino įsitvirtinti ir kariuomenėje.

Save jis paskelbė maršalu, o krašto apsaugos ministru paskyrė civilį Dmitry Ustinov. Tokiu būdu sustiprinta partijos kontrolė, sumažintas kariškių balsas, ir parodyta namie ir užsieniuose, kas yra tikras 'bosas'. Brežnevui tačiau jau 70 metų, jo sveikatos stovis nepavydėtinas, kas bus po jo?

★

Grįžtant prie USA-SSSR tarpusavio santykių... Sovietai parodė nemažą susidomėjimo kylančia Carterio žvaigžde. Jų reprezentantai kelis kartus prašė medžiagos apie jo nusistatymą vienu ar kitu atveju. Jie (tur būt pats ambasadorius Dobrininas) prašė ir asmeninio susitikimo, tačiau Carteris pareiškė nenorį susitikti nei su vienu svetimos valstybės atstovu prieš partijos konvenciją. Tik laimėjęs nominaciją, jis sutiktų kalbėtis su užsienio atstovais, bet ir tuo atveju su Valstybės Sekretoriaus Kissingerio žinia ir patarimu. Išimti iš tokios nusistatymo Carteris padarė tik vienu atveju. Jis susitiko su Izraelio ambasatorium Simcha Dinitz Floridoje...

Kalbėdamas privačioje konferencijoje apie branduolinę energiją ir pasaulio santvarką, įvykusioje JT rūmuose, Carteris pasisakė už JAV ir Sovietijos susitarimą penkiems metams sustabdyti bet kokius branduolinius sprogimus.

Tuo tarpu prezidentas Fordas atidėjo ketvirtadienį numatytą sutarties pasirašymą, kuria JAV ir Sovie-

VIRŠUJE: Taip prancūzų žurnalas Paris Match pavaizdavo sovietų karo laivo "Strojovoi" sukilimą Rygoje, bandant pabėgti į Švediją. Praeity metais lapkričio 7 ir 8 d. beveik visa laivo įgula sukilė ir, režimui ištikimus karininkus uždare į kajutę, iš Rygos pasuko į Švediją (viršų kairėje). Bet vienas karininkas (dešinė) išsipainiojo iš virvių ir pasiekęs transmisijos postą užaliarmavo bazę. Per 15 min. adm. Goršov buvo įspėtas ir pats ėmėsi vadovauti operacijai sulaukyti sukilėlių. Devyni karo laivai ir lėktuvai iš įvairių vietų pasiskubino užkirsti sukilėliams kelią pirm negu jie pasieks Švedijos krantus. Goršov bet kokia kaina stengėsi, kad šis naujas kontratorpedininkas nepatektų į vakariečių rankas. Laivas turi ypatingą elektroninį įrengimą: 7 įvairūs radarai, o jo motoras yra 50,000 arklių jėgos ir gali daryti 33 mazgus. Įgula sudaro 275 asmenys. Auštant prie Švedijos krantų sovietų laivai ir lėktuvai bėglius surado ir prasidėjo tikras jūrų mušis. Sovietai buvo pasiryžę jei reiks laivą su visa įgula nuskandinti, kad ne liktų jokios žymės apie sukilimą. Bet švedų radijo stotys išgirdo ir sekė šį sukilėlių beviltišką mušį.

tija apribojo branduolinius sprogimus taikingiems inžinerijos tikslams iki 150 kilotonų, kas lygu 150,000 tonų dinamito sprogimo galiai. Pirmą kartą abiejų valstybių santykiuose tokie sprogimai bus leidžiami stebėti ir kitos valstybės stebėtojams. Sovietai dažnai vartoja atominis sprogimus kanalų kasime, JAV iki šiol nuo to susilaikė. Buvo manoma, kad prezidentas nenorėjo susitarimo su sovietais pasirašyti prieš Michigano pirminius rinkimus, jis tačiau tai paneigė. Atidėjimas buvęs "grynai mechaniskas".

Skaitykit ir platinkit

DIRVA

TAUTINĖS MINTIES LIETUVIŲ LAIKRAŠTIS

DIRVAP. O. BOX 03206
CLEVELAND, OHIO 44103
TEL. (216) 431-6344

6116 ST. CLAIR AVENUE, CLEVELAND, OHIO 44103

THE LITHUANIAN NATIONAL NEWSPAPER

EDITOR VYTAUTAS GEDGAUDAS

Second-class postage paid at Cleveland, Ohio. Published Weekly by American Lithuanian Press Radio Ass'n. VILTIS Inc. Subscription per year \$13.00. Single copy 20 cents.

Prenumerata metams \$13.00, pusei metų \$7.00 • Atskiro numerio kaina 20 centų • Straipsniai pasirašyti pavarde, inicialais ar slapyvardžiu nebūtinai išreiškia redakcijos nuomene • Nepausdinti straipsniai grąžinami tik autoriams prašant • Už skelbimų turinį ir kalbą redakcija neatsako.

SOVIETINIS PASAS — ŽMOGAUS PANČIAI

Sovietinis pasas turi specifines pareigas. Pasas talkina diktatūrai kontroliuoti gyventojus. Per savo pasų sistemą sovietinis režimas pajėgia pririšti žmones prie tam tikro darbo ir laikyti juos pageidaujamoje vietoje. Per pasų sistemą bolševikai verčia žmones dirbti, juos seka, baudžia ir visaip išnaudoja. Sovietinė pasų sistema yra nepakeičiama priemonė laikyti žmones baudžiauninkų padėtyje.

Pirmą kartą sovietai įvedė savo pasus 1919 metais birželio 25 d. pavadinę juos "darbo knygelėmis". Buvo paskelbtos tokių "pasų" išdavimo tezės: "kas nedirba, tas nevalgo". Todėl tos "darbo knygelės" buvo žiauri teroro priemonė badu išnaikinti "klasinius priešus". 1923 metais birželio 20 d. įvedė "asmens liudijimus". Tais "liudijimais" suskirstė žmones pagal jų gyvenamąją vietą: mieste ir kaime. 1932 m. gruodžio 27 d. pasirodė pasai. Pagal jų sistemą bolševikinė diktatūra lengvai nustatydavo žmogaus socialinę padėtį. Tai vis buvo senas, fanatiškas "apsėdimas" su visokių liaudies priešų gradacijomis, nors formaliai tą pasų sistemą vadino "vieninga ir visiems privaloma".

Karas su Vokietija suatriušino tos sistemos pagrindus. Prislėgtieji ir tariami "liaudies priešai", buvo pašaukti kariauti ir jie kariavo pavyzdinai. Nelaimingieji žmonės gynė "motinėle Rusiją" ir kartu savo pančius. Jie stiprino bolševikinę valstybę. Toks buvo laikino ir naivus "patriotizmas".

Tik 1953 metais, vargais negalais sugebėta modifikuoti pasų sistemą. Tai buvo postalinis žmonės masalas, esą, sistema demokratizuojama, atėjo atlydis. Bet "atlydis" nebuvo. Naujame pasų įstatyme žmonės buvo supančiuoti stipriau. Registracija, "prisirašymas", negalėjimas be leidimo aplėisti savo gyvenamos vietos — tai buvo absoliutus nesiskaitymas su

elementarinėmis žmogaus laisvės dėsniais. Ir, štai, dabar, plačia burna rėkia apie "tobulesnę" pasų sistemą!

Deja, kada iš arti įsižiūrime į tą "tobulumą", matome stipresnius pančius, uždėtus ant žmonių rankų. Dabar greta paso veiks "darbo knygelė". Toje knygelėje rašys visus davinius apie asmens "prasikaltimus": kur, kada ir kaip dirbo, kodėl pakeitė darbą, ar atleistas, ar kaltas, tingus, girtuoklis?... Gi pase rašys apie asmens įsipareigojimus. Pav. ar jam priteista mokėti alimentus.

Peržvelgus ilgą ir ganą suktą pasų įstatymą, tikrai vieną "laisvę" galima pastebėti. Tos naujos "laisvės" prasmė mums ir suvokti nelengva. Būtent: pilietis, atvykęs laikinai kur nors gyventi nebus ten "prirašomas", o tik "priregistruojamas". Bolševikams, atrodo, yra kažin kokie skirtumai tarp sąvokų "prirašyti" ir "priregistruoti". Maisto kortelių dabar nėra, tad kaip pleptelsi, nepagadinsi. Prirašyti ar priregistruoti tas pat sovietinis bėdas.

Naujuose pasuose bus trys asmens nuotraukos. Kadangi pasas išduodamas iki gyvos galvos, tad ir nuotraukos seks viena kitą: pirmoji 16 metų amžiaus, antroji 25 metų ir trečioji 45 metų amžiaus.

Pase įrašys kraujo grupę, vaikų turėjimą, skyrybų pažymą, karo prievolės reikalus.

Kitų asmenų segregacijos momentas slypi leidžiant sugrįžusius atsargos kariškius "prirašyti" jų giminių butuose, nors gyvenamasis plotas ir būtų nepakankamas. Grįžęs iš Raudonosios armijos atsargos kareivėlis gauna sovietinio gyvenimo "privilegiją". Jis gali prisirašyti į perkrautą tėvų butą. Anksčiau tos "privilegijos" atsargos karys neturėjo. Jeigu koks nors biurokratas rasdavo, kad tėvų butas neturi pakankamos ploto kvadratūros, grįžęs iš armijos sūnus

Dirvos sukaktuvinio pobūvio Los Angeles programos atlikėjos: pianistė R. Apeikytė, ALT S-gos pirm. E. Čekienė pasakiusi pagrindinę kalbą ir sol. J. Čekanauskienė.

MINĖJO DIRVOS SUKAKTĮ...

(Atkelta iš 1 psl.)

go kartu su išeiviais ir ji tol bus gyva, kol mes tautiniu požiūriu busime gyvi.

Lietuvos pavergėjai seka mūsų kiekvieną žingsnį ir visą veiklą, o ypač spaudą ieškodami joje silpnų vietų, stebi veikėjų charakterį ir, pamatę silpnesnius, traukia į savo pusę. Pajutę veikėjų tarpe nesutarimų bendruose siekimuose, stengiasi visais būdais juos didinti ir mūsų jėgas silpninti. Ir šiuo atveju tikrai mūsų spauda vietoj skaldymosi gali mus visus sujungti bendram tikslui, ne kovai savo tarpe dėl asmeninių ambicijų, bet kovai su Lietuvos priešų.

Toliau kalbėtoja pabrėžė, kad dideli nuopelnai pri-

negalėjo gyventi tėvų bute, o eventualiu atveju, darbą jam kišant, buvo nukreipiamas į tolimas teritorijas. Tokio tautinio genocido lietuvių tautai kol kas dar niekas neapskaičiavo. O apskaičiuoti nesunku, pasirėmus statistika ir gaunamais arba "gaunamais" darbais už Lietuvos sienų.

Antraip, ir tėvus jau galima "prirašyti" savo bute, nors buto kvadratura ir nebūtų pakankama. Matyti čia paveikė tie nesuskaitomi kyšiai, dėl kurių, kaip ten sakoma, buto kvadratura gali būti ištiesiama aikštelė. Butų įstaigų biurokratai sudarė iš to geras sau pajamas.

Kaip ten bebūtų, nauja pasų sistema žmonėms laisvių nesuteikė. Vienas kitas punktas, skirtas "prirašymo" bei "priregistravimo" sąvokoms plėsti, nėra laisvių respektas, bet sunkios padėties legalizavimas.

Tačiau, atsiminus, kad greta naujos pasų sistemos, pradėjo veikti nauja labai jau smulkmenišką "darbo knygelių" sistema, matyti, kad sovietinis žmogus supančiuotas dar stipriau kaip buvo anksčiau. (st. p.)

klauso visiems lietuvių išeivijos laikraščiams, kurie viens po kito jau švenčia ilgo gyvenimo sukaktis. Jų tarpe ir tautinės minties laikraštis Dirva, jau švenčia savo 60 metų jubiliejinę sukaktį.

Pirm. Emilija Čekienė ALT S-gos vardu pareiškė nuoširdžią pagarbą ir padėką šio vakaro rengėjams — ALT S-gos Los Angeles skyriaus valdybai, visiems talkininkams prisidėjusiems savo darbu ir visiems atsilankusiems svečiams, taip iškilmingai prisimenant Dirvos reikšmingą sukaktį.

Po to sekė meninė dalis, kurią labai nuotaikingai ir gerai atliko solistė Janina Čekanauskienė ir muzikė-pianistė Raimonda Apeikytė. Programos vedėja buvo Ilona Bužėnaitė.

Pasibaigus meninei pro-

gramai visi dalyviai buvo pavaišinti skyriaus narių — ponių paruošta skania vakariene. Kilniųjų gėrimų baras, vadovaujamas J. Petronio, vaišino visus svečius kas kiek norėjo. Puiki muzika lydėjo šokių iki vėlyvos nakties. (ak)

• Los Angeles Dramos sambūrio paskelbtas scenos veikalo konkursas baigiasi š. m. birželio 1 d. Iki šios datos veikalus siųsti šiuo adresu: Dramos Sambūris, 19534 Haynes St., Reseda, Ca. 91335. Konkurso mecenatai: Gasparas Kazlauskas, Ema ir Vincas Dovydaičiai, Birutė ir Povilas Gyliai. Premijas pirmą \$1,000.00 ir antrą \$500.00, paskirs vertintojų komisija: Vincė Jonuškaitė-Zaunienė, Alė Rūta Arbienė, Irena Tamošaitienė, Viltis Jatulienė ir Dalila Mackia-
lienė.

Linksmas ir, tur būt, įdomus pašnekesys Los Angeles radijo valandėlės pobūvyje. Iš kairės ALT skyr. pirm. inž. V. Čekanauskas, valandėlės vedėjas žurn. V. Bakūnas ir ALT S-gos skyr. pirm. inž. A. Mažeika. L. Kanto nuotr.

AUKOKITE TAUTOS FONDUI

Prašome iškirti ir pasiųsti su Jūsų auka.

Lietuvai ir pavergtai lietuvių tautai gelbėti aukoju \$.....

Vardas ir pavardė

Pilnas adresas

Aukas prašau siųsti:

Lithuanian National Foundation, Inc.
64-14 56th Road
Maspeth, N. Y. 11378

MELO KARAS (20)

Rumunijos likimas

Vengrijos ministeris pirmininkas Kallay, apie kurio širdgėlą skaitėme pereiname numeryje, galėjo pasiguosti tik tuo, kad buvo ne vienas. Panašus likimas ištiko ir kitus kraštus, jų tarpe ir Vengrijos kaimynę Rumuniją, kurios paskutiniojo šimtmečio istorija buvo audringa. Hitleriui ji buvo svarbesnė už Vengriją, nes tiekė visą trečdalį Vokietijos sunaudojamos naftos. Savaimė aišku, kad britams ir amerikiečiams rūpėjo sukurstyti joje neramumus. Jei ne naftos tiekimo sulaikymui, tai bent geresnei jos ausaigai, kas reikalavo papildomo vokiečių kariuomenės atitraukimo iš frontų.

Tam reikalui į Rumuniją su parašiotu buvo nuleistas britų pulkininkas Gardyne de Chastelain, ainis prancūzų hugenotų šeimos, jau seniai persikėlusios į Angliją. Rumuniją jis gerai pažinojo, nes prieš karą buvo Phoenix Oil & Transport Co. Bukarešte vedėju ir draugu su karališku dvaru. Jis padėjo išvažiuoti iš Bukarešto nuverstam karaliui Karoliui II ir jo meilužei Madame Lupescu. Pagal susitarimą Chastelain turėjo nusileisti didikų medžioklės partijoje, bet apie tai kažkaip sužinojo policiją ir pulkininkė suėmė, jam dar nespėjus nusirūšti parašiuoto. Jis ir dar du britų karininkai, kartu su juo nusileidę, nebuvo traktuojami kaip šnipai. Tiesa, formaliai jie buvo laikomi namų arešte, kuris tačiau buvo labai prabangus: maistas buvo rinktinis, jie turėjo tarnus ir judėjimo laisvę. Rumunijos diktatorius maršas Antonescu juos paprašė susisiekti su savo viršininkais ir pranešti, kad Rumunija yra pasiryžusi pereiti priešo pusėn.

Rumunus buvo labai su neramine sąjungininkų tyčia paskleisti gandai, kad sovietai ruošiasi invazijai Konstancijos uosto apylinkėse. Chastelainas turėjo painformuoti savo viršininkus, kad naujas Rumunijos ambasadorius Turkijai Alexander Cretzianu turi instrukcijas pranešti JAV ir D. Britanijos vyriausybėms apie savo krašto pasirengimus sutikti jų kariuomenes. Iš Vatikano atėjo žinios, kad toks žygis sąjungininkų bus palankiai sutiktas. Deja, Cretzianu Turkijoje nieko gero nepatyrė.

Po to jo dėdė kunigaikštis Barbu Stirbey 1944 m. kovo mėn. slapta nukeliavo į Kairą susitikti su britais. Tie su juo tarėsi, tačiau kartu apie jo viešnagę paskelbė spaudoje. Britai, kaip ir amerikiečiai visai

nesiruošė keltis į Rumuniją, bet jiems buvo labai svarbu baidyti Hitlerį. Tos pastangos buvo apvainikuotos dideliu pasisekimu. Kad išlaikius Bulgariją ir Rumuniją savo pusėje, Hitleris iš Prancūzijos turėjo atšaukti visą 2-ą SS tankų korpusą. Kai ULTRA apie tai patyrė, sąjungininkų aviacija naktį iš kovo 29 į 30 dieną smarkiai bombardavo Vaires geležinkelio susikryžavimo punktą Prancūzijoje. Per tą bombardavimą žuvo 1,200 vokiečių karių — tankininkų, kurių greitai nepakeis. Pats Hitleris vėliau prisipažino, kad jei tas korpus būtų paliktas Prancūzijoje, sąjungininkams nebūtų pasisekusi invazija į Normandiją.

Tokiu būdu sąjungininkų melo karas Balkanuose buvo milžiniškas pasisekimas. Šiandien, žinoma, būtų geriau, jei britai ir amerikiečiai būtų derybas dėl pasidavimo laikę paslaptį. Ir tuos kraštus užėmę prieš sovietams ateinant, invaziją atidėdami tolimesnei atečiai. Truputi nuostabu, kad ir Hitleris nepermatė apgavystės. Tai paaiškintina tuo, kad jis tuo laiku jau neturėjo geros žvalgybos. Jos kūrėją, šnipą su tarpautine reputacija, admiralą Canaris, Fuehreris pavarė tuo laiku, kada jis jam buvo labiausiai reikalingas. Tai irgi buvo labai didelis britų laimėjimas.

Sekančiame numeryje: Canaris kritimas.

OWNER OPERATORS

WITH LATE MODEL EQUIPMENT We haul hides East and backhaul steel. Because of additional authority we are seeking owner-operators. Good revenue and benefits.

MOMSEN TRUCKING CO.

OMAHA, NEBRASKA

402-895-3501

(12-21)

OPPORTUNITY FOR RNs and LPNs

FOR 120 BED GENERAL HOSPITAL NEEDED IMMEDIATELY

Starting Salaries:

\$825 minimum for RNs plus shift differential

\$550 minimum for LPNs plus shift differential

EXCELLENT BENEFITS:

• FREE INSURANCE

• 6 PAID HOLIDAYS

• 2 WEEKS PAID VACATION

• 7 DAYS SICK LEAVE

For more information contact:

Apply call or write Director of Nurses

SAVOY MEMORIAL

HOSPITAL FOUNDATION

801 POINCIANIA AVE.

MAMOU, LA. 70554

318-468-5261

(17-22)

'Šventiška' šukuosena pagal sovietinį stilių

ST. PERMINAS

Kiekviena amerikietė, kiekviena lietuvaitė žino, kad naudojimas kirpyklos patarnavimu nesudaro nei galvosūkio, nei galvasopio. Išankstinis vizito užsakymas, šukuosenos formos pasirinkimas ir kelios valandos po aparatais bei tvarkymais, mados žurnalus beskaitant.

Kitaip yra Kaune. Ir apie tai tiesiog tragišku tonu dėsto M. Sadauskienė, Klaipėdos rajono centrinės ligoninės gydytoja. "Švyturyje", nr. 6, ši gydytoja patalpino ilgą aliarmuojantį laišką, kuriam užvardinti redakcija uždėjo tragišką hamletinį dilemos pavadinimą: "kirpti ar nekirpti?"

Istorija prasidėjo paprastai. M. Sadauskienė penkioliką metų nesimatė su savo buvusiais mokslo draugais. Toks pasimatymas buvo suorganizuotas Kaune. Tad gydytoja atvyko Kaunan. Po kelionės jos šukuosena reikalavo kirpėjos rankų. Gydytoja panorė "šventiška" susišukuoti, todėl užsuko į kirpyklą nr. 32. Buvo 8 val. 15 min. ryto. Vienok kirpykloje, eilutėje, jau stovėjo dvi moterys. Atkreipkite dėmesį, "stovėjo". Šitaip laukia savo eilės kirpyklos klientės!

M. Sadauskienė pasilūlė susitarti su kuria nors kirpyklos "meistre", arba laukti. Ji nerašo, ar ji gavo atsisėsti ar stovėjo? Per dvi valandas, kol ji sulaukė dėmesio, praėjo kelios klientės. 10 val. 20 min., pagaliau, ji pliumptelėjo į laisvą kirpymo kėdę. Dabar "meistrė" Aldona Agurkytė, kritiškai apžiūrėjusi gydytoją, kategoriškai atsisakė tvarkyti "šinjona". Bet klaipėdiškė buvo ne pėkščia. Ji pareikalavo padaryti jai "šventiška" šukuosena. Visos trys "meistrės" padarė konsilijumą ir po gero pusvalandžio pranešė gydytojai, kad "ar su šinjonu, ar be šinjono", jos plaukų netvarkys, nes plaukai per ilgi, reikalauja daug laiko, ir ilgas darbas prie vienos klientės "nebus plano išlaikymas".

Tada gydytoja M. Sadauskienė drįbo į "meistrės" Au-

relijos Borukštienės" kėdę.

— Kur kirpyklos vedėja? — paklausė gydytoja-klientė.

Pasirodo, vedėja bus tik po piet.

— Telefonu šauktis vedėjos negalima, — įspėjo "meistrės". — nemandagu!

— Šukuokite! — reikalavo gydytoja, pasiilgusi "šventinės" šukuosenos.

"Meistrė" A. Agurkytė griebė savo drabužius ir pareiškė išeinanti namo ir nedirbsianti.

Kita "meistrė", A. Borukštienė, matyt, būdama bailesnė ir sukalbamesnė, pagaliau priėjo prie nervus praradusios klaipėdiškės. Ir ji sušukavo gydytoją, taip kaip viešnia iš Klaipėdos pageidavo: "šventiška", "su šinjonu", neapkirpusi ir ilgų gydytojos plaukų.

Po pirmos, praleidusi kojoje su "meistrėmis" penkias valandas ir penkioliką

minučių, pasipuošusi pageidaujama šukuosena, gydytoja, prieš išeidama, paprašė skundų knygos. Gydytoja rašo:

— Aš nebenorėjau skusti "meistrių", bet padėkoti už gražią šukuosena.

Kaip ir reikėjo laukti, kirpyklos kasininkė, kurios žinioje privalėjo būti skundų knyga, pranešė:

— Skundų knygos mes neturime.

Tokia yra "šventiška" šukuosena pagal sovietinį stilių. Kaip palygins amerikietės sovietinės kirpyklos "tradicijas" su savo amerikietiškomis kirpyklomis?

WELDERS

(ARC)

EXPERIENCED ONLY
GOOD BENEFITS
APPLY IN PERSON

REMKE INC.

28100 Groesbeck Hwy.
Roseville, Michigan 48066
(18-22)

PETKUS
LAIDOJIMO ISTAIGA

MARQUETTE PARK CHICAGO
2533 W. 71 St. Tel. GR 6-2345-6
CICERO ILLINOIS
1410 S. 50 Ave., Tel. TO 3-2108-9
TRYŠ MODERNIOS KOPLYČIOS

LAIDOTUVIŲ DIREKTORIAI

MAŽEIKAS & EVANS

6845 SO. WESTERN AVE., CHICAGO, ILL.

TRYŠ MODERNISKOS
AIR-CONDITIONED KOPLYČIOS

Mašinoma vieta

REpublic 7-8600 REpublic 7-8601

Viešėdami Chicagoje aplankykite

MAISTO IR LIKERIŲ KRAUTUVE —

PARAMA

2534 WEST 69th STREET. Telefonas: RE 7-3332

Savininkai: J. JANUSAITIS ir J. MAŽEIKAS

Čia rasite didžiausią pasirinkimą vietinių ir importuotų likerų ir kitokių gėrimų, gi delikatesų skyrius stebina savo įvairumu.

Kainos žemos — Pasirinkimas didelis.

APSILANKĘ — ĮSITIKINSITE.

KŪRYBA IR MOKSLAS

PAGRINDINĖ LITERATŪROS KŪRINIO FIGURA IR DVASINIAI JOS VEIDO BRUOŽAI

V. KAVALIŪNAS

Yra momentų, kada žmogus pasijunta labai mažas. Mažas jis didelių kalnų papėdėje, mažas amžinai siūbuojančio ir ošiančio vandenyno pakrantėje, mažas po žvaigždėtų giedrios nakties dangaus skliautu, kur atsiskleidžia erdvių plotai ir jų begalybė.

Yra ir dar vienas momentas, kada jis pajunta savo mažumą ir menkumą. Jis

KALBOS VARGAI

T. KLYGA

Gyvenimo naujybės būtinai įtakoja ir kalbą. Štai Moterų Laisvinimo šūkis anglų kalbą savaip ima keisti — išmeta taip įsigalėjusius žodžius, kaip **chairman, milkman, mailman**, jų vietoj įvedant pataisymus: **chairperson, milkwoman** arba **milk lady** ir t.t.

Mūsų kalba šiuo atveju lankstesnė, turi įvairių galūnių, pvz. pirmininkas ir pirmininkė, viršininkas ir viršininkė ir kt. Gal būtų, tik **didvyrį** mes gana griozdiškai gretiname su **didmotere**, bet ir čia galime grakščiau tarti: žymūnas — žymūnė, karžygys — karžygė, didžiūnas — didžiūnė, todėl tą neskanią didmoterę ne daug tevartojame.

Bet mūsų moterys surado žodį, kuriuo tebevykdoma "diskriminacija". Tai — **avinėlis**. Įsigalėjo jis gal tik per religines maldas ir giesmes (Agnus Dei), bet pamažu jis išvirto paprastu kasdienišku žodžiu. Štai Kanadoje lietuvių parapija vaišėm ant stalo padėjo Velykų avinėlių (tur būtų, papuoštą ragučiais ir uodega). Dar dažniau tas avinėlis tiriamas kaip kantrumo, ty-lumo simbolis. Net ir ironiškai pajuokai: toks čia nekaltas avinėlis atsirado! Mūsų kalba aviu daugliui vadinti turi **ėr** o avinėlis, atrodo, atsibrovė kaip nevykęs vertinys religinėje raštijoje. Jis tikrai nevykęs, nes avinas — mūsųose, gretinant metaforiškai prie žmogaus — yra gana blogos reikšmės, pvz. **avingalvis, avino proto, avino galva!** Taigi, avinas ir jo vedinys avinėlis Dievui prilyginti visai netinkamas. Kaip tik **ėriukas** yra jaukumo, tylumo, švelnumo pavyzdys. Antra, kaip avino vedinys, avinėlis reiškia vy-

atsiskleidžia praeinant pro tūkstančius didžiųjų bibliotekų tomų. Jų plotai, atrodo, neišmatuojami, o gėlmės — nepasiekiamos.

Tai literatūros jūra! Krantai jos akim nepasiekiami, o visas plotas siūbuoja, mirga ir marguliuoja įvairiausias minties, nuotai-kos bei dvasios spalvų ir atspalvių niuansais ir aidi labai iš toli laiko upėmis atitekėjusia pasaka ir at-bangavusia daina.

Pirmasis įspūdis — neapimsi šios literatūros jūros plotų, nenusileisi į jos gėlmes. Nieko nesuprasi ir nieko neįžiūrėsi — toks virpėjimas bei siūbavimas vertikaline ir horizontaline kryptimis.

Ir tik atsistojus kiek atokiau ir žiūrint ne akimis, o dvasia, pamažu ima ryškėti šios jūros kontūrai. O pagaliau atsiskleidžia jos plotuose ir ryški figūra — žmogus ir dvasiniai jo veido bruožai.

Tada tarsi išgirsti ir žodžius, išskylančius pro šios literatūrinės jūros bangų užesį:

Baltas baltas, kaip vyšnios viršūnė,
Žydro veido, kaip žydras dangus,
Kaip vėlė, kaip vėlė nemarūnė
Per pasaulį keliauja žmogus...

Ir matai — erdvės ir laiko plotai. Atsiskleidžia ir nesustojantis kelias, kuriame vyksta amžina žmogaus gyvenimo drama. Matai ir šio žmogaus veidą, paženklinantį giliu vidiniu nerimu. O jo žingsniuose išgirsti ir aidesius, kurie čia nesustoja dažnu atveju jie nudunda už

rišką lytį. Gal vien Kristaus simboliui reikšti tai tinka, bet platesne, populiariesne presme tas lyties pabrėžimas nėra tikslus. Išties net mūsų poetai, nepagalvoję, pasekė tuo netinkamu vertiniu ir kūryboje dažnai pavartoja avinėlių... Šiaip avių prieauglį skirstyti pagal lytį nėra reikalo — visi pervien vadinami **ėriukais**. Kaip ir vaikas ar kūdikis — reiškia abi lytis, tik vėliau skirstoma: berniukai, mergaitės. Ar religinėje raštijoje tebėra būtina pabrėžti vien vyrišką lytį avinėlis (iš: avinas), tesprendžia mūsų teologai. Bet neužmirština, kad avino reikšmė perdėm turi blogą atspalvį.

šio gyvenimo kelio ir laiko ribų.

Šis žmogus, keliaujantis per pasaulį, keliauja ir per literatūrą. Jis ir yra pagrindinė literatūros kūrinio figūra — pagrindinis jo veikėjas, arba personažas. Ir keliauja jis ne tik erdvės ir laiko — istorijos ir geografijos — plotais. Jo keliai ir kryžkeliai vingiuoja ir tarp žemės ir dangaus: tarp gėrio ir blogio, tarp šviesos ir tamsos.

Kurie yra pagrindiniai šio per literatūrą keliaujančio žmogaus veido bruožai? Visų pirma jo veide atsispindi jo situacija šiame pasaulyje ir jo likimas pačia giliaja prasme, kuri atsiskleidžia dviejų jo kelio kraštinių — gimimo ir mirties — plote.

Galutinio likimo plotmėje literatūrinio personažo veide atsiskleidžia ir išryškėja ir kiti jo dvasiniai aspektai: gėris, šviesa ir viltis ar blogis, pasireiškęs neapykanta, vidinė tamsa ir gūdi neviltingas. Gėris ir šviesa sklinda iš to personažo, kuris savo kelio vingiuose nėra nutraukęs kontakto su šviesos ir gėrio šaltiniu — Dievu. O tamsa dvelkia tas, kurio sieloje, Nietzsche's žodžiais, Dievas yra miręs ir kurio kelio nenušviečia joks transcendentinės šviesos spindulys.

Pastarasis — tragiškasis žmogus. Jis ypač sutinkamas literatūroje, paženklin-toje ateistinio egzistencializmo mintim, dvasia bei nuotaika, kuri sklinda iš visos jo gyvenimo aplinkos ir aidi juodais vienatvės ir beprasmiškumo tonais.

Tad Dievo mirtis neišsprendžia šio — tragiškojo — žmogaus gyvenimo problemos, nesuteikia jam vidinės ramybės ir neatpalaiduoja jo nuo gilaus egzistencinio rūpesčio, kylančio ir atsiskleidžiančio gyvenimo kelio pabaigos perspektyvoje.

Visų — tikinčiųjų ir netikinčiųjų — žemės kelio vingiai baigiasi vienodai. Visi su B. Sruoga gali dainuoti:

Aš linelių lauką sėjau,
Į žemelę vis žiūrėjau.
Vainikuotas ar žvaigždėtas,
Aš žemelei tik žadėtas.

Tačiau žemės kelionės pabaiga atsiskleidžia skirtingai: vieniems ji — gąsdinančios nebūties anga, kitiems — kelio pradžia į amžinybę, kuri susilieja ir su šios žė-

SENIAI LAUKTA VIEŠNIA BOSTONE

Išėivijos dainos menininkų dideliu būry Aldona Stempužienė-Švedienė išsikiria tuo, kad ji yra sukūrusi savaimingą ir autoritatyvinį moderniosios lietuvių solinės dainos interpretacijos stilių. Toji daina paprastai dviejų rūšių: arba daugiau mažiau grynas folkloras, įlydytas į šiuolaikinio braižo fortepijoninio ar kamerinio akompaniamento foną,

mės kelių ir žingsnių aidaisiais. O kryptelėjus į filosofiją — G. Marcelį ar N. Berdiajevą, žemės kelio pabaiga atsiskleidžia ir žmogaus didybę ir įprasmina jo gyvenimą. Svarbu ne tai, kad žmogus miršta, o tai, kad jis amžinas.

Šis egzistencinis rūpestis, einas iš žmogaus situacijos pasaulyje likimine prasme, atsispindi ir literatūroje. Ir jis atsispindi ne tik romane, kuris plačiausiai atsiskleidžia žmogų gyvenimiškoje plotmėje, bet ir kituose literatūros veikalų žanruose: dramoje, kur jo dalios momentai praeina gyvu veiksmu, ir lyrikoje, kur jos aidesiai pasigirsta pro metaforinius vaizdus ir kur jie yra nušviesti paties poeto nuotikos bet dvasios šviesa.

Ir tai — žmogiškosios dalios aidesius — išgirstame nuo pačių seniausių laikų. Jie kyla ir sklindžia iš Biblijos, iš senosios Graikijos epopėjos bei tragedijų. Jie ypač gūdžiai ir juodais tonais suvirpa mūsų dienų literatūroje.

Ir girdime juos iš visur ir pro įvairiausius gyvenimo kelio epizodus: ir bibliinių personažų Abraomo ir Jobo dramoje, ir Goethe's Faust'e, ir V. Krėvės Skerdžiuje ar A. Vienuolio Paskendulėje. Atsiskleidžia jie net ir grynai gamtinio pobūdžio kūriniuose: A. Baranausko Anykščių šilelio vidurnakčių tyloje, kai poeto siela susijungia su begalybe, ir Maironio Vasaros naktyse, V. Mykoliaičio-Putino Rūpintojelyje ar J. Baltrušaičio Ramunėlėje, kuri čia tėra tik pretekstas ir kur iš tikrųjų atsiskleidžia gilus poeto savęs ir jį supančio išorinio pasaulio suvokimas:

Štai pasauly aš ne vienas,
Jo bedugnė ne našlaitis.

Apskritai, kaip ir gyvenimiškoji tikrovė, taip ir literatūros pasaulis yra amžina žmogaus gyvenimo kelio ir jo dramos scena. O joje ir pagrindinis jos veikėjas — žmogus, paženklin-tas giliu likiminiu rūpesčiu.

arba tik retkarčiais folklorą lyg atliepiančios, visiškai moderniai išbrėžtos vokalinė linija ir palyda. Išėivijoje šitokios dainos kūrėjais yra Darius Lapinskas, Julius Gaidelis, Jonas Švedas ir kiti. Lietuvoje jų yra nemaža grupė, daugiausiai iš jaunosios kartos. Šios dainos atkūrimas reikalauja kiek kitokių muzikinių įgūdžių ir kiek kitokio muzikinio sensibileteto, negu mūsų tradicinės, romantinės dirvoje įaugusios dainos atlikimas. Išėivijoje ne kas kitas, o viena Aldona Stempužienė-Švedienė yra sugebėjusi išpuoselti savarankišką tos naujesnės, 'anti-romantiškos', arba bent 'ueromantiškos' voakalinės muzikos atlikimo būdą. Konkurentų šiuo atžvilgiu ji turi nebent tik pačioje Lietuvoje.

Šitai ir vėl pasitvirtino š. m. balandžio 25 d., kada solistė po ilgesnės pertraukos aplankė Bostono miestą ir Petro Viščinio 'Laisvės Varpo' radijo valandos vedėjo, suruoštame koncerte atliko didelio stilištinio įvairumo programą. (Beje, repertuaro įvairialypiškumas yra kita Aldonos Stempužienės-Švedienės muzikinės asmenybės savybė, tačiau šičia ji jau nebėra tokia unikali).

Jei anksčiau solistės kvapu gaivindavosi Dariaus Lapinsko kūrėniai, tai šį kartą ji iš gaidų lapo skambantin gyveniman pašaukė Broniaus Kutavičiaus penkių dainų ciklą 'Avinuko pėdos' (pagal O. Baliukonytės, V. Rudoko ir S. Gedos tekstus, kuriuose nesijautė visiškai jokio, kad ir rafinuočiausio užmaskuoto bolševikinio tvaiko). Tai buvo koncerto kulminacinis taškas, nors ne chronologine, o tik interpretacinio svorio prasme. Kutavičiaus dainelės — žavios, prieinamos, kiek paviršutiniškesnės ir kartu išoriškai efektingesnės už, sakykim, Lapinsko 'Mergaitės Dalią', bet, atvirkščiai, kiek vidiniai stipresnės už čia viešinių Lietuvos solistų propaguojamas V. Klovos dainas. Solistė sukūrė tokią Kutavičiaus ciklo interpretaciją, kurią nuo dabar turės imituoti, ar kūrybiškai atmušti, visi kiti šio gana vertingo ir toliau puoselėtino inaišo į lietuvių vokalinį repertuarą atlikėjai.

Muzikiniu tūriu gilesni ir struktūra sudėtingesni už Kutavičių buvo koncerte atlikti Jono Švedo vaikalai — Trys Posmai iš K. Bradūno poemos 'Maras' ir taip pat arija iš naujutėlaitės operos 'J.S.B.' Kadangi tačiau šią muziką teko girdėti pirmąjį kartą, ir tai ne visai palankiomis sąlygomis, čia ties so-

(Nukelta į 6 psl.)

BOSTONE...

(Atkelta iš 5 psl.)

listės interpretacijos vertinimų šiuo sykiu padėkime klaustuką.

O sąlygos buvo tikrai nepalankios. Pirmiausiai, S. Bostono Lietuvių Piliečių Draugijos salė savo forma ir įrengimais yra daugiau pobūvių, o ne koncertų salė. Jos senoviškai darbininkiška atmosfera, užtirštinta čia pat esančio baro stiklų garsais ir virtuvės kopūso kvapais, sudaro nuotaiką, ne palankią aukšto lygio koncerto reikalaujamam susikaupimui ir muzikos išgyvenimui. Jei tokiomis sąlygomis dar galima klausytojui pilnai dalintis gerai pažįstamu ar šiaip nesunkaus pagausumam numerių palaima, tai tokie reiklūs ir absoliučiai rimti dalykai, kaip Jo-no Švedo, prašosi toje salėje sunkiai pasiekiamo ištempimo.

Antra, salės pianinas, kuriuo teko naudotis akompaniatoriui Jonui Švedui, yra ne geriems koncertams įprastinis (o tokioje Chicagoje net lietuvių tarpe jau obligatorinis) fortepijonas, o tik paprastas, silpnokas 'spinetas'. Bostono lietuvių pastovūs akompaniatoriai (Vytenis Vasyliūnas, Saulius Cibas) jau prie to instrumento spėjo priprasti; ypač Saulius Cibas sugeba iš jo ištraukti subtilius skambesius, nelyginant sulą iš akmens. Gi Jonui Švedui, pirmą kartą šią pianiną išvydus tik pačios koncerto dienos rytą, teko koncertavimo metu, beakompanuojant solistei, dar čia pat bandyti pianino ypatybes, paeksperimentuoti, apsiprasti su neįprastu instrumento užsispyrimais. Todėl jis nevisur galėjo skirti reikiamo dėmesio pulsuojančios sąveikos su soliste išlaidymui. O tokia intymy, nesutrukdyta sąveika būtų ypač pravertusi devynioms dainoms iš Robert Schumanno puikios ciklo 'Poeto Meilė' (pagal H. Heinės žodžius, išverstus A. Saulyno).

Pianino nepritekliai stojo skersai kelio ir Heitor Villa-Lobos Bachianų Basileirų r.5 išpildyme. Tai kerėjanti muzika, jungianti Bacho formos lygumą ir discipliną su brazilietišku temperamentu. Galima gal ne visai sutikti su solistės interpretacija (ar Kantilenos tempas nebuvo niuansu per lėtas?, ar Martello nebuvo kiek per rezervuotas?), bet negalima nepripažinti, kad jos balso spalva ir įvairių dinaminų laipsnių lygus apvaldymas sudaro sąlygas jai tapti pirmaeilė šio populiaraus kūrinio nešėja. Čia labai pasigedome kompozitoriaus numatytos styginių palydos, kurios akomas būtų daug geriau irėminę solistės šiltą šilkinį balsą, negu prasto pianino skambalas.

Šio neeilinio koncerto programa dar talpino Skudučio baladę iš Balio Dvariono operos 'Dalia', ir Jūratės ariją iš K.V. Banaičio 'Jūra-

BEKELIAUJANT

ANTANAS LAUKAITIS

CHEUNG CHAU IR
MACAU

Prieš pat paliekant linksmąjį Hong Kongą, netikėtai sutikau pora australų, kurių čia yra gana daug. Jie nusivedė mane į australišką barą, esantį Kowloon ir visai netoli mano buvusio viešbučio. Pavadinimas irgi australiškas "Waltzing Matilda", kai pati atmosfera irgi panaši kaip Australijoje. Be vietinio alaus, gali gauti australiško, vokiško ir kt. Pietus iš steiko, kiaušinių, čipsų ir daržovių, pavalgiau už 1.50 dol., ko niekur kitur čia panašaus nerasi. Būnant H. K. patariu visiems aplankyti šį barą.

Viena iš Hong Kongo gražių salų yra Cheung Chau — Ilgoji sala, kuri dar tik prieš 40 metų ilgus šimtmečius buvo jūros piratų sala. Tiek anksčiau, tiek ir dabar ši graži sala su savo ramiu U raidės miestu yra žvejų sala, pristatanti žuvis eksportui. Šios salos žvejų kaimeliai, jau istoriniai buvo žinomi prieš 2500 metų, kai vėliau, piratų valdymo laikais, ji buvo kontrabandos ir nelegalios prekybos sala. Bevaikštinėjant po salą ir bestebint mažas krautuvėles, jose vykstantį biznį ir uoste tinklus bedžiovančius kiniečius, man prisiminė jaunystėje apie piratus skaitytos knygos ir jose vaizduojami jų herojai. Šiandien gi, ši piratų sala baigia išgriauti senuosius pastatus, su jais ir juos supančią istoriją ir visai tai pakeičia modernūs pastatai. Tačiau ir dabar dar, laivuose gyvenančios moterys, vadinamos "Tanka", vakarais savo galvas papuošia įvairiaspalvėmis skarelėmis,

tės ir Kastyčio', po ariją iš Rossinio 'La Cenerentola' ir 'Sevilijos Kirpėjo', ariją iš Čaikovskio 'Orleano Mergelės' ir vieną kitą bisą. Banaičio Jūratės arijoje pirmą kartą šio recenzento atmintyje iš tikrųjų prašneko valdovė. Čia (bet ne tik čia) pasireiškė ir solistės platus diapozonas, su įtikinančiu sopraniniu pajėgumu ir taipgi jai jau charakteringomis sodriomis, stipriomis žemomis gaidomis. Bet Rossinio arijas ji vėl paėmė gana pavojingai lėtu tempu, kurį, drąsios interpretacijos užbaigtumo labui, gal reikėjo tuomet išlaikyti ir kodoje.

Jei, aplamai, šiame rečitalyje ko pasigedome, tai to trupučiuko dieviškos inspiracijos, tos spangančios žiežirbos, kuri nubrėžia skirtumą tarp profesionališkai kompetetingo ir tikrai meistro muzikavimo.

M.Dr.

kaklus karoliais ir kitais papuošalais, išeina iš laivų ir tradiciniai laukia grįžtančių vyrų iš jūros, anksčiau piratų, o šiandien gal ir turistų.

Viena iš įdomiausių salų yra Macau sala. Jmai randasi 40 mylių nuo Hong Kongo į Kinijos pasienį. Čia prie Porta do Cerco yra oficialūs pasienio vartai per kuriuos patenkama į Raudonąją Kiniją. Lankytojams galima prie sienos prieiti iki 100 metrų nuotolio, tačiau aš buvau perspėtas, kad jokių nuotraukų daryti negaliu.

Macau oficialiai atrastas buvo 1557 metais, kada portugalai ir jų garsusis Vasco da Gama plaukiojo po šias naujai atrastas jūras ir salas. Nuo to laiko Macau yra Portugalijos kolonija ir buvo pati pirmoji svarbiausia bazė, per kurią krikščionybė buvo įvesta į Kiniją ir Japoniją. Seniau ši sala buvo ypatingai svarbi prekybos atžvilgiu ir ją ne vieną kartą olandai bandė pagrobti iš portugalų. Pats Macau vardas yra vieno iš dievų vardas.

Šiuo metu visas Macau yra labai sumodernintas. Puikūs restoranai, krautuvės ir svarbiausia turistų atrakcija. Čia veikia 4-ri azartinių lošimų casino. Įvažiavimui yra reikalinga viza, kurią gauni atplaukęs ir sumokėjęs 27 patacas (5.50 dol.). Šioje saloje gyvena apie 300,000 gyventojų, kurių daugumas yra kiniečiai ir tik apie 8,000 portugalų ir europiečių. Anglų kalba čia yra trečioji ir susikalbėti galima lengvai.

Bevaikščiodamas po senas ir istorines, akmenimis grįstas siauras gatveles, stebėjau ramų dienos gyvenimą. Be kitų susisiekimo priemonių čia yra taip vadinami "Pedi-cab", tai panašiai kaip rikšos, tik moderniškesnės, nes kinietis tave veža su dviračio vežimėliu. Susiderėjęs kainą, sėdam į tokią karietą ir važiuojam labai populiarias šunų lenktynes, sustojom prie "Joderr A-MA" šventovės, kuri yra pati seniausia Macau ir kurioje mačiau daugiaspalvę akmens sėdynę su įvairiausiais kiniečių ženklais, kurioje, pagal pasakojimus, ši deivė buvo per audras ir uraganus atnešta į Macau. Pravažiuojom šv. Povilo sugriautos bažnyčios griuvėsių fasadą ir laiptus, kurie buvo pastatyti (602 metais. Įdomus yra 16-to amžiaus jėzuitų pastatytas "Monte Fort" fortas, su įdomia savo istorija.

Pagaliau nuvargęs mano vežikas pristatė mane prie pačio didžiausio casino "Ma-

ALIAS New Yorko skyrius balandžio 11 surengė S. Kolupailos monografijos sutiktuves. Apie S. Kolupailą kalbėjo dr. J. Gimbutas ir arch. J. Okunis. Sutiktuves pravedė skyr. pirm. inž. J. Butkus. L. Tamošaičio nuotr.

KO SKAITYTOJAI
PAGEIDAUJA?

Keleivis savo vedamajame balandžio 20 d. laidoje rašo:

"Kiekvienam laikraščiui gyvas kontaktas su savo skaitytojais yra nepaprastai svarbus dalykas. Ir ryšys ne tik su tais prenumeratoriais, kurie laikraštį skaito ir tyli, bet ypač su tais, kurie įvairiom progom rašo redakcijai laiškus, reiškia savo nuomonę, vieno ar kito straipsnio minčiai pritaria ar ją kritikuoja. Iš tokio "pokalbio" su savo skaitytojais laikraštis gali išgirsti visuomenės pulso plaukimą, jos minties ar jausmų kryptį, o tuo pačiu tiksliau pasverti ir savo darbo vertę. Ir pasiektas idealas, atrodod, lyg ir turėtų būti tada, kai laikraštis žengia "koja į koją" su visais savo skaitytojais.

Deja, redakcijos gaunamų straipsnių ir laiškų susikrovusios "atsargos" bei

cau Palace". Nors su matytas Las Vegas, šis casino ir nesusilygina, tačiau, neskaitytą viešbučio, tik lošimų salės yra geresnės ir daugiau negu mūsų Hobarto, Tasmanijoje. Pamačius "Pokerio mašiną", kurios čia yra vadinamos "alkani tigras" prisiminė man mūsų Sydnėjaus Lietuvių Klubas. Savaime aišku, reikia ir laimę pabandyti. Ir ji buvo daug geresnė negu Sydnėje. Be šių, čia yra ir kitokių mašinų. Pabandžiau laimę ir prie "Black Jack" (21), tačiau laimės čia nebuvo. Tačiau perėjus prie ruletės, mano azartinė deivaitė atsisuko į mane ir man visa kelionė į Macau su vizomis išlaidomis ir malonumais nekainavo nieko, paliekant gražų ir įdomų prisiminimą iš šio pasaulio krašto, kur susiduria vakarų ir kinų kultūros, kur Raudonoji Kinija tik už kelių šimtų mylių ir kur aš daugiau gal niekad nebūsiu.

išmestų popierių krepšys liudija, kad, ir geriausiems norams esant, su visais skaitytojais žengti koją į koją ne visada įmanoma ir net ne visada verta...

Mat, labai dažnai kuris nors vienas skaitytojas ima primygtinai reikalauti, kad visas laikraštis atstovautų tik jo vieno pažiūrom ar nuomonei bet kuriuo klausimu. O, be to, dar ir ta jo nuomonė bent kelis kartus per metus keičiasi ir visai raitosi.

Sakysime, pradžioje metų mūsų skaitytojas yra griežčiausias bet kurių su okupuota Lietuva kontaktų priešininkas ir baisiai pyksta, kad jo skaitytomas laikraštis tuo klausimu yra santūresnis, kad jis neragina tokių "tautos išdavikų" išmesti iš visų organizacijų, boikotuoti šeimyniškuose susitikimuose ir jau beveik paskandinti. Bet štai, patsai nuvažiavęs į Lietuvą, po pusmečio tas pat "skaistasis patriotas" jau graužia redaktoriaus gerkle, kodėl šis neraginąs nei senimo, nei jaunimo Lietuvą ko gaučiau lankyti ir kad tuo klausimu jo laikraštis tylis... Na, o priedo — dar atsakiko prenumeravimo.

Ir lygiai tokių pat "visuomenės nuomonių" atstovų yra su kardu bėginėjančių tarp "organizuotos" ir "reorganizuotos" Lietuvių Bendruomenės, tarpe dviejų Čiurlionio galerijų ir Chicago Lietuvių Operos ir, žinoma, — tarpe Vliko ir Altos, pasiryžusių nukirsti kaklą tai vienam, tai kitam pirmininkui. Tai koks gi laikraštis suspės tokiame skaitytojui atstovauti? O tada gauni laišką: "Prašu jūsų laikraščio daugiau nebesiuntinėti, nes jis eina klaidingu keliu".

Laikraštis turi savo pagrindinius principus, kurie formuoja ir jo nugarkaulį. Jis nėra nei šiukšlių dėžė, į kurią galiba kiekvienam praeiviui nusispiauti, nei smulkių asmeniškų sąskaitų tvora, kurioje gali kiekvienas išlipinti savo plakatą.

Taip mes iki šiol manome ir linkime savo skaitytojams tai suprasti, kad jie nenorėtų per daug."

Išėivijos lietuviukų Odisėja... (10)

Amazonės miškuose

Jūratė Statkutė – de Rosales

--Kodėl jums užtikrino net tokioje artimoje vietoje kaip Belem, kad kelias nuo Manaus per Amazonę yra pasta tytas, jei atvykus į Manaus paaiškėjo, kad tokio kelio nėra? -- nustebusi klausiu.

--Kelias buvo pradėtas senai ir buvo nepaprastai išreklamuotas. Jam užbaigti trūksta 40 kilometrų neprieinamoje tropikų miško teritorijoje. Tie 40 kilometrų buvo pradėta iškirsti, bet kilo karas su indėnais. Baltieji nužudė pora indėnų. Tų su kila net trys gentys, ir indėnai planingai ėmė žudyti baltuosius. Nenorėdama leistis į kovas su indėnais, kariuomenė visą zoną apstatė sargybomis ir nepraleidžia į indėnų teritoriją nei vieno baltodžio.

Jau buvau skaičiusi Venezuelos spaudoje, kad tose vietovėse indėnai nesenai nužudė ir į gabalus supiaustė porą misionierių.

--Tai ką jūs darėte?

--Pradėjome klausinėti. Mums patarė plaukti prekinėmis valtimis aplinkinėmis upėmis iki indėnų kaimo Caracarai, netoli Venezuelos sienos. Nuo ten jau galėtume persimesti blogais, bet EGZISTUOJANČIAIS keliais į venezuelietiškos Guyanos teritoriją.

REIKIA DVIEJŲ ŠIMTŲ DOLERIŲ

--Galutinai nusiminėme, kai sužinojome, kad kelionė aplinkinėmis upėmis mums ir mašinai kainuoja 200 amerikietiško dolerio. Pas mus jau net nebebuvo pinigų maistui.

--Pirmą naktį, kai dar nežinojome, kokia bloga yra mūsų padėtis, susiradome lietuvi kunigą selezietį, kuris nesenai buvo pasitraukęs iš indėnų misijų teritorijos ir darbavosi indėnų berniukų mokykloje, Manaus miestelyje. Apsilenkdamas su taisyklėmis, kunigas vienai nakčiai mus priglaudė mokykloje,

bet skundėsi, kad mergaitės nakvydinti berniukų bendrabutyje nėra patogiu. Nenorėdami kunigo 'įklampinti' sekančią dieną ieškojome, kur galėtume apsistoti, bet pinigų neturėjome net ir pigiausiai viešbučiui. Drauge su laive sutiktaisiais čiliečiais ir amerikiečiais, išsnuopavome vieną pensiono kambarį ir ten sunešėme savo miegmaišius. Susigrūdome aštuoniese viename kambarėlyje, bet po laivo spūties mums tai išrodė didžiausias liuksusas. Tik valgyti labai norėjome.

--Pradėjome tartis iš kur dabar du šimtus dolerių išpaisyti. Pasiūlymų buvo daug. Galvojome apie mašinos pardavimo galimybę, bet žinojome, kad mašina yra tėvo ir jos pardavimas už cruzeirus vargu ar tėvą pradžiugins. Be abejo, tai buvo 'paskutinė išeitis'.

Čia jaunųjų pasakojimai kiek susipainioja. Kiek supratau, Danutė siūlė skambinti savo tėvui ir prašyti, kad Venezuelos valdiška įstaiga atsiųstų lėktuvą. Šis pasiūlymas buvo atmestas kaip nerealus. Allendes laikai prieš komunistus partizanavę čiliečiai kitos išeities nematė, kaip pirmoj vietoj išgyti šautuvus. Jų pasiūlymas vėl buvo atmestas kaip nepraktiškas.

--Išeitis atsirado pačiu netikėčiausiu būdu. Pensiono koridoriuje netikėtai susitikome su olandų žurnalistu, kurio nuo išlipimo iš laivo ne buvome matę. Jis paklausė, kada toliau važiuojame ir Danutė jam papasakojo apie visas svarstomas galimybes. Kiek pagalvojęs, žurnalistas nurodė dar vieną išeitį: 'Aš jums paskolinsiu reikalingus pinigus, o kai po šešių mėnesių važiuosiu pro Caracas miestą, jums skambtelėsiu telefonu ir jūs man grąžinsite tą sumą. Ar sutinkate su tokia išeitimi?'

Kur nesutiksi!

Plaukiant plačiausia pasaulyje upe Amazone, sutikdavome indėnus žvejus. D. Bružaitės nuotr.

VĖL LAUKIAME

--Upėmis keliaujantieji laivai buvo maždaug 20 metrų ilgio medinės storapilvės valtys, be denio, skirtos cemento ir kitų prekių transportui. Mašinos pastatyti nebuvo plokščios vietos laive, bet ka pitonas liepė permesti skersai porą lentų laivo priekyje ir ten mašiną priišo. Tokiu būdu, ant improvizuotų lentų, valtys gabeno net tris mašinas, jų tarpe ir mūsų forduką.

Prasidėjo vasario mėnuo, o tėvai laukė mūsų grįžimo nuo sausio vidurio. Nežinojome kaip jie mažiau rūpinis: ar su pranešimu kur esame, ar su mūsų tyła. Pagaliau Danutė apsiėmė atlikti 'pranešimo operaciją' ir paskambino savo motinai į Caracasą. Puikiai save kontroliuodama, ramiai pranešė kur esame, pasakė kad plauksime upėmis, paaiškino kada atsirasime Caracase, užsiminė, kad mums pskolino pinigų, kad niekuo nereikia rūpintis, kad viskas eina puikiai.

Deja, viskas nėjo puikiai. Valties kapitonas žadėjo išplaukti tuojau, bet užtruko dar penkias dienas iki išjūdėjo iš prieplaukos. Vėl mūsų laiko apskaičiavimai nuėjo niekais. Mes saugojome savo paskutinius pinigus benzinui ir valgėme kuo mažiau. Vaikščiojome, kaip

alkani vilkai, valandomis laukėme, kada ta valtis pajudės.

KELIONĖ AMAZONĖS MIŠKAIS

--Pagaliau išplaukėme iš Manaus. Keliavome prieš srovę Rio Negro (Juodąją upe), paskui persimetėme į RioBranco (Baltąją upę). Visa kelionė vyko per žmogaus rankos nepalietas sritis. Iš abiejų pusių mus gaudė nepaprasto grožio laukinė tropikų gamta. Kartais valtys priplaukdavo balto smėlio krantus. Paukščių buvo begalė, viens už kitą spalvingesnių, viens už kitą gražesnių.

Maistas laive buvo balti ryžiai ir džiovinta žuvis. Nieko daugiau. Nieko kito. Iš įgulos sužinojome, kad laivas veža cementą ir ... 18 tonų saldinių! Mums net akys apraibo.

Naktį, Aras palindo po brezentu, kuriuo buvo uždengtos vežamos prekės valtės dugne. Mes dabojojome, kad niekas neateitų. Netrukus Aras grįžo su pilnu maišeliu saldinių! Tą naktį pirmą kartą užmigome sotūs.

Aras savo ekspedicijas kartojo kas naktį. Broliška pasidalinė grobį, išsivadavome į miegmaišius ir saldindavome kelionę iki vidurnakčio. Į galą išgudrėjome, nurodydavome Arui kokiuose maišuose randasi geresnės rūšies saldiniai. Kai mėnulio šviesoje Aras atidarydavo maišiuką, tai sidabro popierėliai mums žibėjo tikru auksu ir sidabru, -- pasakoja Danutė.

--Paskui Aras pasigamino kablį, tupėdavo per dieną ant laivo krašto ir meškeriojo plėšriąsias žuvis, vadindamas 'piranhas'. Kai sugaudavo žuvį, nešdavo virėjui, tas žuvį vandeny išvirdavo ir mes pasigardžiudami valgėme.

--'Piranhas' lengvai kimba ant meškerės, nes jos yra labai ėdrios ir plėšrios, -- aiškina Aras. -- Aišku, jas priviliojus, reikia saugotis vandens, nes jei į jų tarpą įkrisi, per porą minučių iš tavęs liks vieni kauleliai.

--Kelionė valtimis užtruko 7 dienas. Priplaukėme Caracarai vietovę.

PURVE KLAMPOJAME

--Jei manęs paklaustų, koks buvo blogiausias visos kelionės išgyvenimas, neabejodamas pasakyčiau, kad išlipimas iš laivo Caracarai pakrantėje, -- prisimena kratydamas galvą Aras. -- Upės krantas ten yra status, gana aukštas, minkšto molio. Kai reikėjo mašiną iš valtės išvežti, tarnautojai patiesė keletą lentų nuo valtės ant aukštesnės kranto vietos. Ir daugiau lentų nebuvo. Aiškinau kapitonui, kad lentas reikia prikalti, o jis man net keturius kartus atsakė, kad mašinos visada taip išvažiuoja, jokių prikalimų nereikia ir jis laivo krašto vinimis nekaupos.

--Įprasta Pietų Amerikos tolimesnių vietovių situacija -- pritariu Arui. -- Lėtai važiuojant, lentos neatlaiko mašinos svorio; greitai paspaudus -- ratai išmeta lentas.

--Rizikavau antruoju būdu -- linkteli Aras. -- Vos priekiniai ratai pasiekė žemę, užpakaliniai išstūmė lentas, mašina iš impulso užšoko ant kranto, priekiniai ratai kažkaip įstrigo į molį, užpakaliniai paliko karoti ant pat šlaito krašto ir traukė mašiną žemyn į upę. Iš aplink buvusių pribėgo apie 15 žmonių, rankomis atlaikė mašiną ją kiek kilstelėjo, pastūmė ir aš, slidinėdamas šlapiame molyje, užvažiuoju šlaitu į viršų. Po to dar porą valandų negalėjau atsigausti nuo nervų įtempimo.

--Nuo Caracarai iki Boa Vistą eina ne kelias, o takeilis. Juo čiuožinėjome su mašina apie tris valandas. Aplink, vien tropikinis miškas. Vairavimas buvo nepaprastai sunkus. Pagaliau pasiekėme paskutinę Brazilijos gyvenvietę: Boa Vista. Ten pasistatėme palapinę gražioje, smėlėtoje upės pakrantėje.

--Vėl vėlavome penkias dienas pagal tėvams nurodytą mūsų grįžimo datą. Šį kartą žinojome, kad tėvai rūpinasi. Mes jau buvome prie Venezuelos rubežiaus. Buvo svarbu tą gerą naujieną kuo greičiausiai tėvams pranešti.

(Nukelta į 8 psl.)

Mūsų fordukas pakraunamas į laivą kelionei...

D. Bružaitės nuotr. carai vietovę.

AMAZONĖS MIŠKUOSE...

(Atkelta iš 7 psl.)

Vėl skambino Danutė savo mamai.

Danutei buvo savaime aišku, kad pasakius motinai, jog jie randasi Boa Vistoje, mama žinos, kad visi sunkumai jau yra įveikti. Tuomet, pirmą kartą septyniolikametės mergaitės plieninė savi-valda atsileido ir ji tyliai balsu per telefoną pridėjo mamai: 'mama, aš labai noriu valgyti. Mama, tu paruošk man juodos duonos su sviestu'. Danutė padėjo telefono ragelį išitikinusi, kad davė mamai vien geras žinias. Gi motinai visos Boa Vistos vienodai skamba, o paskutinius mergaitės žodžius išgirdusi, ji akių nebesudėjo iki dukters grįžimo.

PAGALIAU VENEZUELOJE

Sekančią dieną, po keturių valandų vairavimo vėl labai blogu keliu, pasiekėme Venezuelos rubežius. Į Venezuelą įvažiavome pro tolimiausiąjį Guayanos 'outpost' Santa Elena de Uairen. Ten gyvena pasienio sargybos, keletas deimantų ieškotojų ir kiti pasiryžėliai.

—Tokiose vietovėse visi baltieji yra broliai. Gatvėje sutikome dieną prieš tai Boa Vistoje matytą venezuelietį ir visai paprastai buvome pakviesti jo namuose pernaktuoti. Iš ryto važiavome toliau neasfaltuotu keliu El Dorado link. Šį kartą kelias buvo gerame stovyje.

—Prasidėjo gražiausioji visos kelionės dalis: Venezuelos laukinė Guayana. vaizdai pasakiškai gražūs, savotiškai paslaptingi. Kaitaliojasi lygumos ir kalnai, krikliai ir upės, lygios pievos ir šimtamečiai medžiai. Vietomis bujoja vešli augmenija, skraido ryškių spalvų paukščiai. Vaizdai yra drauge laukiniai ir didingi: jei ne kelias nepatikėtum, jog čia žmogus jau yra buvęs.

—Nuo Caracarai iki El Dorado pervažiavome viso 700 kilometrų neasfaltuoto kelio. El Dorado dar visai nesenai yra buvęs kriminalistų ištrėmimo punktas: nusikaltėlius ten nuveždavo lėktuvu ir palikdavo miestelyje, o savo jėgomis išeiti iš Guayanos miškų jie vistiek negalėdavo. Vėliau nuo Callao aukso kasyklų iki El Dorado buvo išvestas kelias, kurį valdžia nesenai baigė asfaltuoti.

—Nuo El Dorado movėme gerais greitkeliais dieną-naktį Caracaso link. Namus pasiekėme vasario 12 d., 11 val ryto.

Kai Aras, valandą po grįžimo į Caracasą, atėjo man pranešti, kad jie laimingai parvažiavo, vos jį atpažinau. Svorio jo buvo likę apie pusę, plaukai ir barzda apnešti žemėmis ir pasišiaušę, akys nuo nemigo įdubusios, rankos pajuodusios ir pirštai susilenkę, lyg dar vairą laikytų išsigandusi puoliau krauti kas pasitaikė iš šaldytuvo ant stalo, nes man atrodė, kad jis čia pat nualps nuo nusilpimo. Aras juokėsi ir atsisakinėjo. — 'Jau buvau namuose' — aiškino.

Nieko nėra geresnio, kaip tėvų duona! Savaite vėliau jie visi buvo grįžę į normalų svorį, o veidai žėrėjo gerbūviu ir sveikata.

Sekantį mėnesį Danutė išvažiavo į Chicago studijuoti. Angelytė vėl lanko gimnaziją; blogiausiu atveju jai teks už prarastą laiką pataisas laikyti rudenį, bet jei bus geri pažymiai, gal ir to išvengs.

Universitetai tam trimesčiai Aro ir Rimo nebeprimė per daug pamokų buvo praleista. Po Velykų abu studentai įsirašė naujiems kreditams ir kelių mėnesių pasivėlinimą jau užmiršo. Tačiau kelionės į kongresą tikrai nei vienas jų keturių nepamirš niekada.

Dr. Stasys Kuzminskas

Dr. St Kuzminskui 75 metai

JONAS GALBUOGIS

Žemaičių žemės aukštumoje, šaukoto bažnytkaimyje, Grinkiškio valsč., Kedainių apskr., Kuzminskų šeimos džiaugsmui, 1901 m. sausio 21 d. gimė sūnus, kuriam buvo duotas Stasio-Stanislavo vardas. Taigi šiais metais Stasys atšventė garbingą 75 metų amžiaus sukaktį.

Mažasis Stasiukas augo šaukoto bažnytkaimyje, su savo amžiaus ūkininkais, žaidė, ten ir pradžios mokslą išėjo. Vienus metus jis buvo Marijos Pečkauskaitės-Šatrijos Raganos mokinys. Ji paruošė Stasį į šiaulių gimnaziją. Jo paties pasakojimu, Šatrijos Raganai paliko jame savo stiprios asmenybės neišdildomus pėdsakus, nors Stasiui buvo tuomet tik devyni metukai. Ji įskėlė meilės ugnį visam, kas lietuviška ir paliko ją degančią iki šiai dienai.

1914 m. įstojo į šiaulių gimnaziją. Pirmajam pasauliniam karui prasidėjus, kartu su tėvais išvyko į Rusiją ir tęsė mokslą Smolensko gimnazijoje. 1918 m. grįžo vėl į šiaulių gimnaziją, tik šį kartą nebe į rusišką, bet jau į lietuvišką gimnaziją.

Anais laikais šiauliai buvo vienas veikliausias lietuviško mintijimo ir kultūros centras. Ten buvo susispietę žinomi visuomenininkai, kaip adv. Lukauskas, Bugailiškis, Venslauskas, Požėla, Bielinis, Fledžinskas, inž. Steponas Kairys-Kaminskas. Adv. Bugailiškis savo lėšomis pradėjo leisti žurnalą "Kultūra". Ši praktinė asmenybė paveikė ir jauną mokinį St. Kuzminską, jau aštuntos klasės jaunuolį. Jis ėmėsi organizuoti vaidintojų grupę ir diskusijų būrelį, aktualiomis ne-

priklausomos Lietuvos kūrimo temomis. Vaidinimai vyko gimnazijos rūmuose, o diskusijos adv. Žukauskos namuose.

1919 metais baigė šiaulių gimnaziją ir tuojuo išvyko į Berlyną. Ten studijavo ekonominius mokslus, aukštąją prekybos mokyklą baigė 1923 metais, parašydamas mokslinį darbą: "Kooperacijos vaidmuo Lietuvos ūkyje". Tuo laiku Berlyne mokėsi virš šimto lietuvių studentų. Lygiagrečiai su mokslu St. Kuzminskas aktyviai reiškiasi jų tarpe, organizuodamas lietuvių studentų draugiją.

Jubiliato veiklą nuo 1923 m. būtų tikslinga suskirstyti į dvi dalis: Lietuvoje ir užsienyje.

Veikla Lietuvoje buvo tikrai labai įvairi, šakota. Sugrįžus iš Berlyno jis tuojuo metėsi į darbą kooperacijoje. Pirmą jo tarnybą buvo, Lietuvių Kooperacijos Banke, revizorius, instruktorius, o vėliau banko tarybos narys. Daug metų, beveik iki išvykimo į užsienį. Baigęs instruktoriaus darbą banke, nuėjo dirbti į Finansų ministeriją, pradžioje mokesčių departamento referentas, vėliau Finansų ministerio patarėju. Po to trumpam laikui į Žemės ūkio ministeriją žemės reformos ekonominiu patarėju.

St. Kuzminskas dalyvavo ir visuomeniniame darbe. Įsteigė: Ekonominių studijų draugiją ir jai vadovavo. Davė pradžią trims laikraščiams: "Tautos ūkis", "Sėkmadienis", "Tėvų žemė". Parašė knygą: "Lietuvos Banko Emisijos Politika", dalyvavo Lietuvių verslininkų organizavime į vie-

ną bendrą draugiją "Verslas".

1931 metais perėjo dirbti į Užsienių reikalų ministeriją, vadovavo ekonominiam departamentui. 1936 metais Stasys Kuzminskas skyrimas prekybos patarėju prie Lietuvos pasiuntinio Berlyne. Deja neilgam. 1940 metais rusai okupavo Lietuvą. Nedelsiant okupacinės valdžios įsakymu, min. K. Škirpa buvo iš pareigų atleistas, o jo vieton, pasiuntinybei prižiūrėti, buvo paskirtas Stasys Kuzminskas. Po to, jam teko labai nemaloni pareiga, susitikinėti su Sovietų ambasados pareigūnais, kurie reikalavo tvarkingo Lietuvos pasiuntinybės perdavimo Sovietams. Vėliau Vokietijos vyriausybei spaudžiant, Lietuvos pasiuntinybės raktai buvo nuvežti į Vokietijos užsienio reikalų ministeriją.

II-jo Pasaulinio karo pradžioje, Berlyne atsirado daug lietuvių pabėgėlių, St. Kuzminskas nedelsdamas suorganizavo: Lietuvių Draugiją ir jai pirmininkavo.

1942 m. išlaikė doktorato egzaminus, parašęs disertaciją: "Lietuvos užsienio prekybos analizė". Po to buvo Vokietijos didžiausios I. G. Farben koncerno ūkiniu tarėju, ten dirbo iki karo pabaigos. 1946-1947 metais lietuvių tremtinių atstovas prie UNRRos Flensburge, Vokietijoje. Suradęs lietuvių tarpe dr. Mažeiką (jūrininką) dr. St. Kuzminskas ėmėsi iniciatyvos įsteigti Lietuvių jūrininkų mokyklą. Tai buvo pirmoji lietuvių jūrininkų mokykla, tokios nebuvo net nepriklausomais laikais Lietuvoje. Ji veikė su pasisekimu, dar ir dabar šią mokyklą baigę jūrininkai plaukioja įvairių tautų laivų įgulose.

1947 m. dr. St. Kuzminskas su 400 lietuvių grupe atvyko į D. Britaniją, čia jis tęsė toliau UNRRos pradėtą darbą, naujai atvykstančių pabėgėlių priežiūros srity, tik šį kartą jau kaip darbo ir socialinės apsaugos ministerijos įgaliotinis. Nedelsdamas įsijungė į visuomeninę veiklą per jau veikiančią D. Britanijos Lietuvių Sąjungą. Buvo išrinktas į tarybą ir be pertraukos jai pirmininkavo 13 metų. Jo "Laiškai iš Nottingham", Europos Lietuvoje visų laukiami ir su įdomumu skaitomi.

1950 m. jis su prof. St. Žymantu, rašytoju F. Neveravičium įsteigė Lietuvių rezistencinės santarvės vyr. komitetą, kurios buvo pirmininku.

Šiame trumpame straipsnyje sunku apimti dr. Stasio Kuzminsko platų, šakotą, turiningą gyvenimą, kurį jubilatas yra atidavęs savo tautai. Visur kur tik buvo reikalinga pagalba, jis ten pribuvo, padėjo.

Ilgiausių Metų!... Geriausios sveikatos!

GERIAUSIA DOVANA BET KOKIA PROGA

Rasite pas vienintelį
lietuvį kailininką
Chicagoje

NORMANA BURŠTEINA

185 North Wabash Avenue
Chicago, Ill. 60601 2nd Floor

DIDELIS PASIRINKIMAS
PUOŠNIŲ IR PASKUTINĖS
MADOS KAILIŲ!

Tel. 263-5826
(įstaigos) ir
677-8489
(buto)

CHICAGOS LIETUVIŲ GYVENIMAS

LIETUVIŠKOMS OPEROMS NUSKAMBĖJUS

Tremties lietuvių kultūrinis gyvenimas praturtėjo dar vienu laimėjimu. Š. m. gegužės 8 d. ramos šviesą išvydo trys lietuviškos operos, sukurtos lietuvių kompozitorių.

Žvilgtelėkime į naujas operas. Dvi iš jų vaizduoja netolimą ir mūsų pačių pergyventą laikotarpį, o trečioji — Vytauto Didžiojo mirtį.

Juodas laivas

Veiksmas vyksta beveik šiuo metu. Susitinka du laivai: juodas ir baltas. Juodojo laivo jūrininkai dainuoja keistą ir vis tą pačią dainą. Vyksta pokalbis tarp Jūros, Motinos, žmonos ir paties Jūreivio. Jūreivis išsiilgęs naujo pasaulio ir laisvės, daro lemtingą šuolį į baltąjį laivą, į laisvę. Deja!

Balto laivo kapitonas varto taisyklių knygą ir skaito nuostatus, kad šuoliai iš laivo į laivą yra uždrausti. Jūreivis prašo kapitoną pagalbą, bet tas nusišuka nuo jo. Kreipiasi į jūrininkus, bet ir tie nusigręžia. Visur ta pati kalėjimo daina. Jūreivis grąžinamas į juodąjį laivą, ten jis sumušamas ir išvedamas. Liko tik skausmo jūra ir naktis.

Juodojo laivo jūrininkai apsirengę raudonais marškiniais, agresyvūs ir žiaurūs. Baltojo laivo jūrininkai apsirengę baltai, tingūs ir abejingi. Vaizdas toks įtikinantis ir realus, kad matai, kaip mūsų Simas darė šuolį į laisvę, o sutiko amerikiečių abejingumą ir savanaudiškumą.

Libretą šiai operai parašė dramaturgas Algirdas Landsbergis, o muziką sukūrė kompozitorius Jeronimas Kačinskas. Dirigavo maestro Vytautas Marijošius. Solistai: Dana Stanikaitytė — Jūra, Catherine Kogutaitė — žmona, Nerija Linkevičiūtė — Motina, Stefan Wicik — Jūreivis ir Algirdas Brazis — Balto laivo kapitonas. Moterų choras ir jūreiviai.

Gintaro šaly

Pasakų šalis. Jaunikaitis ieško savo sužadėtinės, kurią jau kartą buvo sutikęs. Pranašas įspėja jaunikaitį apie pavojus, bet jis neklauso ir pasiryžęs geriau mirti, kad tik dar kartą pamatytų savo sužadėtinę. Kraštą okupavęs žiaurus valdovas Pikulas, nori Lakštutę pasiimti sau, kaip 14-tą žmoną. Visvaldas pasipriešina Pikului. Įvyksta dvikova. Visvaldas nugali Pikulą.

bet Lakštutės prašomas palieka gyvą. Proga išnaudojęs, Pikulas iš pasaly mirtinai sužeidžia Visvaldą. Išveja Pikulą, o Pranašas Lakštutę paverčia lakštinga.

Šiai operai libretą parašė Anatolijus Kairys, o muziką sukūrė kompozitorius Julius Gaidelis. Veikia: Stefan Wicik — Visvaldas, Jonas Vaznelis — Pranašas, Margarita Momkienė — Lakštutė, Algirdas Brazis — Pikulas, Roma Mastienė — Vakarė, Violeta Karosaitė ir Jaunutis Puodžiūnas — solo šokėjai, baletininkai ir Gintaro šalies gyventojai. Dirigentas maestro Vytautas Marijošius.

Opera gyva spalvinga ir prasminga. Baletu įvedimas pajvairino operos akyms ir maloniai nuteikė žiūrovus.

Priesaika

Veiksmas prasideda ir vyksta Trakų pilies kieme, o katedroje pašarvotas miręs Vytautas Didysis. Vienuoliai ir žmonės meldžiasi prie mirusio karsto. Karalius ir didikai laukia atvykstant kunigaikščio švitrigailos. Lauke audra su perkūnija. Tuo laiku pasirodo švitrigaila ir prie Vytauto Didžiojo karsto prisiekia eiti jo pėdomis.

Libretas paimtas iš Balio Sruogos "Milžino Paunksmės" III-čio veiksmo ir poeto Stasio Santvaro pritaikytas scenai. Muziką kompozitoriaus Vytauto Marijošiaus.

Veikia: Tarnovskis, Krokuvos vaivada — Julius Savrimas, Zbignevas, Krokuvos vyskupas — Jonas Vaznelis, Rumbaudas, Lietuvos didikas — Valentinas Liorentas, Jogaila, Lenkijos karalius — Bronius Jančys, Julijona, Vytauto Didžiojo žmona — Dana Stanikaitytė, Sofija, Jogailos žmona — Margarita Momkienė, švitrigaila, didysis Lietuvos kunigaikštis — Stasys Baras, vienuoliai, Vilniaus vyskupas, Sieščencas, Sofija — Maskvos kniazienė, Vosylis — Sofijos sūnus, Lietuvos, Lenkijos ir Rusijos bajorai, pilėnai. Vargonais grojo Leonardas Šimutis.

Nors juntama iškilmingų laidotuvių nuotaika, bet pīnamos intrigos ir ruošiamos pinklės. Pastatymas įspūdingas. Puošnūs didžiūnų ir moterų rūbai, didinga laikysena sudaro iškilmingą vaizdą.

Chicagos lietuvių opera, ypač jos valdyba, vadovau-

ANTANAS JUODVĖLKIS

jama Vytauto Radžiaus, JAV 200 metų nepriklausomybės ir savo 20 metų gyvavimo sukaktis, atžymėjo išskirtiniu būdu. Išvesti į ramos šviesą tris lietuviškas operas, nėra taip paprasta, kaip dažnam atrodytų. Kiek darbo valandų įdėta, kiek nemigo naktų nemiegota iki šios operos įgavo formą ir buvo publikai parodytos. Be abejo, didžiausią darbų ir rūpesčių našta nešė operos valdyba: pirmininkas Vytautas Radžius, vicepirmininkai — Vaclovas Momkus, Irena Navickaitė ir Jurgis Vidžiūnas, sekretorė Rūta Grauzinienė, išdėminkas Vladas Stropus ir turto globėjas Bronius Maciukevičius.

Meno vadovai: meno vadovas — dirigentas Vytautas Marijošius, asistentas — dirigentas Aloyzas Jurgutis, režisierius Algimantas Dikinis, dekoratorius, šviesos efektai Adolfas Valeška, chormeisteriai: Alice Stephens ir Alfonsas Gečas, apšvietimas — Kazys Cijūnėlis, asistentas Romas Račiūnas, scenos vadovas Jonas Paronis, asistentas Povilas Juodvėlkis ir dekoratoriaus asistentė Austė Pečiūraitė.

Chicagos lietuvių operos choras, susidedas iš apie 50 asmenų, iš kurių Alfonsas Gečas, Petras Čelkis, Vladas Stropus, Vincas Mardosas ir Vincas Vaitkevičius be pertraukos dainuoja 20 metų. Štai kur ištvermės ir pareigingumo pavyzdžiai.

Tai tik dalis matomų pasisventėlių, įskaitant ir anksčiau minėtus solistus, atidavusius nemažą savo gyvenimo dalį lietuviškajai operai. O kur tie nematomi užkulisų darbininkai, be kurių talkos negalėtų sklandžiai praeiti spektakliai.

Atskirai reikia paminėti vienkartinis talkininkus: J. Puodžiūno baletu studijos šokėjus, viso 14 baletininkių, vienuolių chorą, grimo tuojus — Austė Pečiūraitę, Viktoriją Martian, Art Anthony ir Stanley Warzala.

Programoje išvardinta visa eilė operos bendradarbių, rėmėjų ir statistų. Patraukli ir meniškai apipavidalinta Vinco Luko programa.

Atskiru leidiniu 56 pusl. išleisti visų trijų operų libretai lietuvių ir anglų kalba. Į anglų kalbą išvertė Aldona Zailskaitė.

Visą šį milžinišką darbą galėjo atlikti tik vieningai veikias kolektyvas.

Visos trys operos publikos buvo šiltais priimtoms. Nesigailėta plojimų ir valiavimų, o solistės apdovanos gėlėmis.

'Margučio' ateitis

Kaip Dirvos skaitytojai jau žino, balandžio 23 d. sustojo Chicagos MARGUČIO transliacijos. Ar tai reiškia ir Antano Vanagaičio įsteigtos Margučio "imperijos", kuri suvaldino didelį vaidmenį lietuviškos Chicagos gyvenime, galą? Ačiū Dievui, atsakymas yra neigiamas. Užtenka tik atsiminti, kad neseniai perorganizuotos Margutis, Inc. direktorių valdybą sudaro Valdas Adamkus, Dalia Bylaitienė ir Petras Jurkštas, kurie nemėgsta užsiimti beviltiškais reikalais. Patirtas smūgis gal net padės, nes paskutinis transliacijų laikas tarp 2 ir 3 val. po piet buvo apgailėtinas.

Valdo Adamkaus pareikimu spaudai, pasistatyti savo stotį nebūtų sunku. Investacija į tą sritį yra pelninga, už tat kapitalą galima būtų sukelti. Blogiau, kad radijo bangų paskirstymas yra tvarkomos federalinės įstaigos (Federal Communication Commission). Procesas leidimui gauti yra ilgas ir komplikotas, gali užtrukti 3-4 metus. Be to,

Pirmoji opera — Kačinskio "Juodasis laivas" — tragiška ir sunki. Motinos, žmonos ir jūreivio sielų tragika vaizdžiai paveikė publiką ir paliko sunkų įspūdį. Antru kart pakylant uždangai, greta solistų, norėjosi pamatyti Simą ir operos kūrėjus, bet deja, jų čia nebuvo.

Antroji — Gaidelio "Gintaro šalis" — paliko lengvesnį įspūdį, nors ir baigėsi tragiškai. Greta solistų scenon buvo iššaukti ir operos kūrėjai: kompozitorius Julius Gaidelis ir libretistas dramaturgas Anatolijus Kairys.

Trečioji — Marijošiaus "Priesaika" — publikos buvo sutikta šilčiausiai. Istoringas siužetas ir bažnytinė muzika buvo suprantamesnė ir artimesnė. Operą dirigavo pats autorius Vytautas Marijošius. Scenoje greta solistų pasirodė ir dirigentas — kompozitorius V. Marijošius (taip pat apdovanotas gėlių krepšiu), jo asistentas muzikas Aloyzas Jurgutis, chormeisteriai A. Stephens ir A. Gečas, režisierius A. Dikinis, dekoratorius A. Valeška, solo šokėjai V. Karosaitė ir J. Puodžiūnas ir kt.

Pirmuosius du spektaklius salė buvo užpildyta ir tai, lai būna atpildu, už įdėtą darbą ir pastangas.

PARTIZANO JULIJONO BŪTENO PAGERBIMAS

Lietuvių žurnalistų Sąjungos vyr. valdybos pastangomis š. m. gegužės 9 d. Jaunimo Centre, Chicago (Nukelta į 10 psl.)

savo stotį įsigyti svajoja ir kitos tautybės, kurioms kaip mums, sunku gauti patogių transliacijų savo kalba laiką. Lengviau gal būtų nupirkti kokią jau veikiančią stotį, bet tokia proga irgi nekasdien pasitaiko. Už tat kol kas reališkiausia galimybė būtų kaip nors gauti geresnį laiką kurioje veikiančių stočių. (Tuo reikalu palaikomas kontaktas su 72 stotimi, įstaigom ir institucijom).

Paskutiniu laiku, skelbimų pajamos apmokėjo tik 1/2 turėto laiko. Margučio bendradarbiai dirbo be atlyginimo, tačiau vistiek reikėjo paramos iš klausytojų. Tas faktas tačiau Margučio vadovybės nebaudo. Gavus geresnį laiką vakarais, Margutis vėl galėtų pasiekti dešimtis tūkstančių klausytojų, kas savaime išspręs ir išlaikymo klausimą.

Aišku, kad galvojama ir apie programos pakeitimą, nes laikas ir klausytojai nestovi vietoje. Jie keičiasi, keičiasi ir jų skonis.

Adamkaus įsitikinimu, radijas yra ne tik informacijos ir pramogos šaltinis, bet dar atlieka visuomeninį auklėjimo darbą. Netruksta pavyzdžių, kad ta galimybė išnaudojama piktam, informaciją pakeičiant propaganda.

"... Mūsų pačių tarpe, — teigė Adamkus — esame liudininkai, matydami kaip asmeninės ambicijos, pagieža ir pyktis pastaruoju metu lietuviškos informacijos srityje ne vienu atveju paminė tikrąjį informacijos principą po kojom. Tai palietė net ir lietuvių visuomenės informavimą apie Margučio programos tikrąjį stovį... Tikime į tikrą, nemeluotą informaciją, nesvarbu kiek ji kartais gali būti skaudi. Todėl ir Margutis ateityje perduos bešališką, tikslią ir necenzūruotą informaciją. Margutis ir toliau seks lietuviškąjį kultūrinį gyvenimą, visomis jėgomis prisidės prie lietuviybės išlaikymo Chicagoje ir vėl aktyviai dalyvaus mūsų Tėvynės išlaisvinimo darbuose."

Kitus gyvenantiems reikėtų pastebėti, kad Margučio raštinė tarnauja ne tik savo reikalams. Čia buvo telegramų ir laiškų rašymo centras pradėjus kokią politinę akciją. Čia Lietuvių Pasaulio Jaunimo Ryšių Centras, VISTA organizacija, čia padedama sutvarkyti įvairiausius formalumus, įskaitant ir mokesčių pareiškimus. Čia yra įrengta savo transliacijų studija, surinktas nemažas, lietuvių bei svarbus archyvas. Padėsinantieji žodžiai su realia parama šiuo metu tikrai reikalinga. Adresas: Margutis, Inc., 2422 West Marquette Rd., Chicago, Ill. 60629. (vm)

CHICAGOJE...

(Atkelta iš 9 psl.)

goje, paminėta partizano — žurnalisto Julijono Būtėno mirties 25 metų sukaktis.

Minėjimas pradėtas pamaldomis Jėzuitų koplyčioje. Akademine dalis vyko Jaunimo Centro salėje. Minėjimą atidarė ir pravedė vicepirmininkas ir Lietuvos žurnalisto redaktorius Vytautas Kasniūnas. Tylos minute pagerbti laisvės kovotojai, žuvę už Lietuvos laisvę. Invokaciją atliko Rima Janulevičiūtė, paskaitydama Julijos Švabaitės, specialiai sukurta eilėraštį — Gėlės Julijonui.

Apie Julijoną Būtėną, pirmas kalbėjo dr. kun. Juozas Prunskis. Jis palietė 1936-40 m. laikotarpį ir darbą "Ryto" ir "XX Amžiaus" dienraštyje. J. Būtėnas gimęs 1915 m. gegužės mėn., Biržų apskr., studijavo teisę, gerai mokėjo rusų, vokiečių, prancūzų, vėliau pramoko švedų ir latvių kalbas. Kaip redaktorius vedė "XX Amžiaus" pirmą puslapį, užsienio žinias. Darbui gerai pasiruošdavo ir tiksliai komentavo. Buvo santūrus ir sukalbamo būdo, didelis tolerantas, mielas ir žmogiškas žmogus.

Žurnalistas Henrikas Žemelis, kartu buvęs koncentracijos stovykloje, kalbėjo apie Julijoną Būtėną, kaip rezistentą, savo žinias ir gyvybę atidavusį už Lietuvos laisvę.

Dr. Kazys Ambrozaitis savo žodyje prisiminė Julijoną pokario metais, gyvenusį tremties stovykloje. Julijonas redagavo VLIKO leidžiamas ELTOS informacijas, susitikinėjo su partizanų atstovais, pats ryžosi grįžti į Lietuvą ir padėti kovojantiems partizanams. Nors jau buvo žinoma Lietuvos partizanų beviltiška padėtis, bet Julijonas neatsisakė nuo duoto žodžio ir 1951. IV. 19 d. lėktuvu nusiskraidino ir nuparašiotavo į Kazlų Rūdos miškus. Okupantai užtikio pėdsakus ir apsūpo slėptuvę. Julijonas, nenorėdamas gyvas patekti į priešo rankas, nusižudė. Taip baigė savo gyvenimą Lietuvos patriotas, ryžtingas laisvės kovotojas — Julijonas Būtėnas.

Meninėje dalyje aktorius Jonas Kelečius perskaitė 1948 m. Lietuvos partizanų laiškus, skirtus šventam Tėvui ir tremties lietuviams. Į jų šauksmą, niekas neatsiliepė, niekas nepadėjo. Ant laisvės aukuro sudėjo šimtą tūkstančių tauriausių sūnų gyvybių: pusė žuvo didvyrių mirtimi, kita pusė — Sibiro taigose.

Scenoje kuklus staliukas, kaip ir visas partizanų gyvenimas, papuoštas lietuviškų raštų audiniais, ant kurio Dievo Motinos šimtmetinė statulėlė (paimita iš Br. Kviklio rinkinio) suda-

Lietuvių tautinių Namų šeimininkas Br. Kasakaitis (vidury) patenkintas, kad banketas gerai pavyko. Prie stalo sėdi iš kairės: V. Mažekienė, Dirvos bendradarbis A. Juodvalkis ir sėkmingai loteriją pravedusi E. Valiukėnienė ir C. Modestavičius.

GRAZUS PAVASARIO BALIUS

Amerikos Lietuvių Tautinės Sąjungos Chicago skyrius kasmet pavasarį surengia savo nariams ir jų artimiesiems pavasario, anksčiau vadintą, žibuoklių balių. Toks pavasarinis su-

rė mistinę nuotaiką, nežinomą partizano kapą.

Jaunimo Centro choras AUDRA, vadovaujamas muziko Fausto Strolis, padainavo šešetą partizanų, liaudies ar kariškų dainų. Choras susideda iš jaunų žmonių (ši kartą nesiekė nė 40), visi tautiniais rūbais (ir mergaitės ir berniukai), sudarė malonų vaizdą. Muzikas F. Strolis suranda laiką, turi kantrybės ir ištvermės bendrauti su jaunimu ir jį paruošti scenai.

Minėjimas baigtas Lietuvos himnu.

Baigus akademią, S-gos pirm. J. Vaišnys, S. J., pranešė, kad jaunųjų spaudos bendradarbių Daužvardžio Fondo premiją paskirta skautų SKILTIES laikraščio redaktoriniam kolektyvui. "Skiltis" leidžiama jau 10 metų, redaktorius A. Vainis. Skirtą premiją 100 dol. priėmė red. kolektyvo nariai E. Andriušis ir A. Šilas.

Po akademijos buvo vaisės kavinėje.

PARENGIMŲ KALENDORIUS

Lietuvių Tautiniai Namai

Gegužės 23 d. 3 val. p. p. Korp! Neo-Lithuania valdyba ruošia motinų pagerbimą. Visi kviečiami.

Jaunimo Centre

Gegužės 21 ir 22 d.d. poezijos šventė Chicagoje. Poetai Jonas Aistis, Henrikas Nagys ir Elena Bradūnaitė.

Gegužės 23 d. 1 val. p. p. žurnalistikos premijos įteikimas Broniui Kvikliui.

Gegužės 28 d. knygos — Palikę Tėviškes Namus — pristatymas.

Gegužės 28 d. — birželio 6 d. dail. žiliaus paroda.

sitikimas Lietuvių Tautiniuose Namuose buvo gegužės 1 d. Į jį susitelkė gerojai per šimtą rinktinės publikos. Balių, rengėjų sveikinimo žodžiu, pradėjo skyriaus pirmininkas Petras Bučas.

Patiekiama lietuviško skonio vakarienė. Baigiant kavą gerti, balius šeimininkas paskelbia lietuviškų dainų valandėlę. Jos programą išpildo Chicagoje gana populiarūs lengvų melodijų dainininkė, pati pritardama gitaros garsais, — Jūratė Tautvilaitė. Salė palydi kiekvieną jos dainą ilgais plojimais. Verutė Lenkevičienė, rengėjų vardu apdovanoja dainininkę gėlių puoste. Bisui ir plojimams nutildyti, Jūratė padainuoja dar vieną dainą...

Ažuolas Stelmokas su orkestru pradeda šokių muziką ir rūpestingai varo šokį

Dail. A. Petrikonis, kurio kūrinių paroda vyksta Chicagoje, su žmona šoka valsą.

ALT S-gos Cicero skyriaus stalo dalis svečių. Iš kairės: Dirvos atstatymo vajeus komiteto išd. Pr. Kašiuba, J. Petrauskas, A. Kašiubienė, L. Sipavičius ir L. Sipavičienė.

K. Pocius nuotr.

mikių stalo E. Valiukėnienė iššaukia B. Kasakaitį ištraukti pirmąjį laimingąjį numerį. O šio numerio savininkas traukia sekantį ir taip iki trylikos laimingųjų išaiškinimo. Kiekvienas jų grįžta prie savo stalo su trofėja. O tos trofėjos buvo: dvi spalvingos afgamos (E. Valiukėnienės rankų darbas), trys lietuviškų raštų pagalvėlės (Tumienės

Jūratė Tautvilaitė gražiai atlikusi banketo meninę programą.

K. Pocius nuotr.

Inž. J. Jurkūnas, Vilties draugijos vicepirm. ir Tautinių Namų pirmininkas, priima iš V. Lenkevičienės loterijoje laimėtą dovaną. Toliau matomi ALT S-gos Chicago skyr. pirm. P. Bučas ir E. Valiukėnienė.

K. Pocius nuotr.

ir A. Kašiubienės rankų darbas), Timex laikrodis (Tverų juvelyrų parduotuvės savininkų, dovana), vyno ir vaisių pintinė (B. Paplėnienės dovana), konjako bonka ir elektrinis dėželių atidarytojas (E. ir O. Kremerių dovana), antklodė (B. Kasakaitio dovana) ir pabaigai šimulių dovana — šampano dėžė! Pastarąją dovaną laimėjusi, L. Petrikonienė, tuojau pat atidarė ir išdalino bonkas visiems

(Nukelta į 11 psl.)

TRYŠ GARBINGOS VIEŠNIOS

DAIL. ADOMO GALDIKO VARDO GALERIJA

Š. m. gegužės 9 dieną, Kultūros židinyje, Brooklyne, N. Y. įvyko ne eilinė meno šventė, kaip tėvas J. Gailiūsis, OFM, pranciškonų provinciolas, atkreipdamas publikos dėmesį, įžanginiam žodyje pabrėžė, nes toje šventėje dalyvauja trys nepaprastos, mielos ir garbingos viešnios: dailė, literatūra bei poezija ir muzika bei daina. Ir tikrai, tokios viešnios retai kada publikai pasirodo visos trys kartu. Šventę pradėjo Paulius Jurkus, pakviesdamas pianistę Aldoną Kepalaitę, kuri paskambino V. Jakubėno kūriniais "Iš pasakų krašto" ir "Legenda".

Tėvas J. Gailiūsis, OFM pažymėjo, kad lietuviai pranciškonai visais laikais daug dėmesio skyrė menui, todėl ir prieš 25 metus įsikūrę JAV-se, be kitų įvairių ir didelių rūpesčių, nepamiršo ir šito. Per tą laiką įsigijo trisdešimties lietuvių dailininkų apie šimtą kūrinų, daugiausia Adomo Galdiko. Kūrinių telkimu daugiausia rūpinosi tė-

vas L. Andriekus, OFM, kuris, kaip velionies A. Galdiko našlė M. Galdikienė savo žodyje paminėjo, vieną kartą atėjęs į studiją, iš karto išsirinko 10 kūrinių. Nemaža kūrinių iš savo kolekcijos dovanojo dr. A. Starkus.

Šios didžios mūsų meno šventės proga sveikinimo žodį tarė Lietuvos generalinis konsulas Anicetas Simutis, primindamas išeivijos lietuvių kūrybinę laisvę ir okupuotos mūsų tėvynės dailininkų kančias, kurias aprašo ką tik laisvę pasiekęs dail. Žilius.

Dail. V. Vizgirda apibūdino lietuvių dailę bei kūrėjus išeivijoje, priskirdamas juos vienai ar kitai meno kryptčiai. Po to buvo perskaitytas lietuvių pranciškonų Adomo Galdiko vardo dailės galerijos atidarymo aktas, sugiedotas Lietuvos himnas ir iškilmingai atidaryta galerija. Atidarymo akte pažymima:

PRANCIŠKONŲ PROVINCIJOLAS
FRANCISCAN FATHERS
KENNESBUNKPORT, MAINE
Tel.: W08H 7-2031

LIETUVIŲ PRANCIŠKONŲ A. GALDIKO VARDO DAILĖS GALERIJOS ATIDARYMO

A K T A S

1976 metais gegužės 9 dieną Brooklyno Kultūros Židinyje, dalyvaujant Lietuvos Generaliniam Konsului Anicetui Simutui, Pranciškonų Provincijolui T. Jurgui Gailiūsiui, O. F. M., dailės, literatūros ir muzikos atstovams ir gausiai New Yorko lietuvių visuomenei, buvo iškilmingai atidaryta lietuvių pranciškonų A. Galdiko vardo dailės galerija.

A. Galdiko vardo galerija talpina lietuvių dailininkų darbus, kuriuos pranciškonai per 25 metus išeivijoje rūpestingai telkė.

Steigiant šią galeriją, norima pagerbti lietuvių dailininką, kuris, ir svetur gyvendamas, paliko darbūts ir kūrybingas.

Atidarydami prie Brooklyno Kultūros Židinio šią galeriją, trokštame, kad ji išeivijoje gyvenančiam lietuviui, ypač jaunajam kartai, atskleistų mūsų kultūrinius lobius, stiprintų jų tautinę sąmonę ir žadintų pasididžiavimą savo lietuviškąja kilmę.

Galerijos steigėjų yra tvirtas noras ir siekimas, kad ji plėstųsi skaičiumi, augtų talentais, o Lietuvai atgavus laisvę, būtų perkelta į gimtąjį mūsų kraštą.

Pasirašo:

<i>T. Jurgis Gailiūsis</i> T. Jurgis Gailiūsis, O. F. M., Pranciškonų Provincijolas	<i>V. Vizgirda</i> Viktoras Vizgirda Dailininkas	<i>Anicetas Simutis</i> Anicetas Simutis Lietuvos Gen. Konsulas
<i>A. Paulius Baltakis</i> A. Paulius Baltakis, O. F. M., K. Z. Administratorius	<i>Julius Gaidelis</i> Julius Gaidelis Kompozitorius	<i>T. Leonardas Andriekus</i> T. Leonardas Andriekus, OFM LRD Pirmininkas

New Yorko lietuviai apžiūri New Yorko Kultūros Židinyje atidaryta Adomo Galdiko vardo galeriją.

Sol. Gina Čapkauskienė dainuoja gegužės 9 New Yorko Kultūros Židinyje meno šventės koncerte. P. Bivainio nuotr.

Šitaip užsibaigė pirmosios to vakaro viešnios — dailės pagerbimas ir prasi-dėjo sutikimas antrosios — literatūros. Savo kūrybą skaitė poetė Danguolė Sa-

dūnaitė. Antanas Vaičiulaitis paskaitė novelę — Mamos sūris ir Leonardas Andriekus paskaitė keletą kūrinių iš savo ką tik išleistos poezijos knygos "Už vasaros vartų".

Po pertraukos scenoje pasirodė trečioji nepaprasta vienija — muzika ir daina, kurią labai sėkmingai atstovavo solistė Gina Čapkauskienė akompanuojant pianistei Aldonai Kepalaitėi. Ji padainavo 11 lietuvių kompozitorių dainų: Oi nėra niekus (liaudies daina) K. V. Banaičio, Močiutės dvarely (liaudies daina) V. Klovos, Prapuoliau, matušė (liaudies daina) M. K. Čiurlionio, Už balto stalo sėdėjau (liaudies daina V. K. Banaičio. Dainos, muzika ir gėlės (žodžiai Lemberio) O. Metrikienės, Jaunystė (žodžiai Aisčio) G. Gudauskienės, Tyra meilė (A. Sidabraitės) E. Laumenskienės, Benamių daina (žodžiai B. Brazdžionio (S. Sodeikos, Mergaitė (žodžiai Maironio) J. Stankūno, Klajūnui

(B. Brazdžionio) S. Gailevičiaus ir Su tavim (žodžiai L. Andriekaus) J. Gailevičiaus.

Solistė New Yorko publikai pasirodė ne pirmą kartą, bet visada labai šiltai sutinkama ir šį kartą nesi-baigė plojimais. Po meninės programos žemutinėje salėje svečiai dar ilgai dalinosi įspūdžiais besivašindami kavute. Buvo patenkinti to vakaro aukštesniu kultūriniu lygiu. Scena buvo papuošta A. Galdiko kūriniais ir dail. V. Kašubos skulptūra. (k)

CLERK TYPIST

6 month experience required.
35 hrs. 4 1/2 day work week.

RELIABLE LIFE INSURANCE CO.

Reliable Life Building
231 W. Lockwood Avenue
Webster Groves, Mo. 63119

An Equal Opportunity Employer
(20-22)

WANTED EXPERIENCED MAINTENANCE MEN BRICKLAYER

with ability to work with concrete
ALL AROUND MECHANICS
for general factory maintenance.
Must be able to read blue prints.
Steady work for qualified men, and
fringe benefits. 6 day week. 7 A. M.
to 3:30 P. M. Call Mr. KAMMS, 8:30
A. M. to 2:30 P. M. Mon. thru Fri.
216-961-6161. (21-27)

OIL FIELD MACHINISTS

IMMEDIATE OPENINGS FOR
EXPERIENCED MACHINISTS.
EXCELLENT WAGES
AND
FRINGE BENEFITS
Must be willing to relocate. All replies
will be kept confidential.
For interview call, apply, or write:
REBEL WELL SERVICE INC.
2700 E. PARK AVE.
HOUMA, LA. 70360
504-868-1430
An Equal Opportunity Employer
(15-21)

OPORTUNITY FOR REGISTERED NURSES

45 bed private hospital. Northeast
Georgia.
Charge nurses and rotating relief
nurses. 3-11 and 11-7 shift charge
nurse. 3-11 Emergency Room.
Salary commensurate with experience
and ability. Liberal personnel policies
& fringe benefits.
Apply call or write
RIDGECREST MEDICAL CENTER
P. O. Box 376
Clayton, Georgia 30525
or Phone 404-782-4297 (21-28)

GRAŽUS PAVASARIO BALIUS

(Atkelta iš 10 psl.)

stalams... Kiti laimėtojai neškelbiami, esą ir Illinois State lotery spaudoje nebeskelbia savo laimingųjų pavardžių...

Grijtama į nuotaikingus besikeičiančių melodijų šokių. Jūsų korespondentas šia proga apklausė kai kuriuos balius dalyvius, kaip jie jaučiasi šį vakarą, balius sukūrė. Petras trumpai atrėžė: "Atrodo viskas vyksta gerai. Visi esame patenkinti. Neturiu laiko, ši anglų valsa esu pažadėjęs anai poniai"... Oskaras: "Gerai, kad visi jaučiasi gerai! O skyriui numatoma susidarys keli šimtai naujų įplaukų"... "Dėkoju už pakvietimą į šį balių, turėjome malonų vakarą, gerą draugystę", iš tolo šaukė Irena... Pakvieskite mus visad į Jūsų balius! (m. v.)

OPPORTUNITY FOR REGISTERED MEDICAL TECHNOLOGIST

Needed for Laboratory of a 100 bed hospital on the coast.
Salary commensurate with experience and ability. Liberal personnel policies.
Apply call or write to: Pathologist
CARTERET GENERAL HOSPITAL
Morehead City, N. C. 28557
919-726-7886 (21-27)

KEYPUNCH OPERATOR

Need 1st shift operator with experience in Alpha and Numeric, 4 1/2 day, 35 hour work week.

RELIABLE LIFE INSURANCE CO.

Reliable Life Building
231 W. Lockwood Avenue
Webster Groves, Mo. 63119
Equal Opportunity Employer
(20-22)

Tarp daugelio šokėjų scenoje sukosi ir Grandinėlės keturiolikmečiai Renė Motiejūnaitė ir Jonas Alšėnas.

J. Garlos nuotr.

GRANDINELĖS BALIUS

Grandinėlės Viliotinio balius, įvykęs gegužės 8 d. Clevelande, praėjo dideliu pasisekimu.

Erdvi slovėnų auditorija buvo perpildyta linksmi nusiteikusių svečių. Daugelis clevelandiečių buvo pasikvietę gimines, draugus ir pažįstamus iš kitų miestų: Rochesterio, Amsterdamo, Toledo, Pittsburgho, Akrono, Hamiltono ir t.t.

Amerikiečių tarpe matėsi daug Grandinėlės rėmėjų ir bičiulių: Cleveland Press tautybių skyriaus redaktorė Eleanor Prech su vyru, Plain Dealer jaunimo skyriaus redaktorė Jane Scott su tėvu, Cuyahoga County oficijuozai — mokesčių rinkimo įstaigos viršininkas George Voimovich ir šerifas Ralph Kreiger. Custom trim Products korporacijos prezidentas, lietuviškų kultūrinių organizacijų rėmėjas Aleksas Kunevičius atsivedė baliun ne tik savo žmoną, bet ir visus sūnus su marčiomis.

Raimundas ir Gražina Kudukiai dalinosi šeštadienio vakaro laiką tarp Cleveland Play House labdarybės balius ir Grandinėlės. Jų svečias buvo smuikininkas Vitoldas Kušleika su ponja ir Clevelando orkestro maratono metu, Grandinėlės balius bilietų laimėtojai p. p. Jack Saul.

Grandinėlės baleto mokytoja Teresė Schaser, šalia savo vyro, turėjo ypatingą viešnią, Clevelando valstybinio universiteto dramos skyriaus direktorę, profesorę Margaret Ezeckiel. Ji yra garsios rašytojos ir televizijos komentatorės Dorothy Fuldheim duktė. Sunku suminėti visas pavardes ir titulus visų amerikiečių dalyvavusių šiame gražiam

tai Giedraitytei, Daivai Marcinkevičiūtei ir Algiui Nagevičiui. Už ištvermę, meilę ir pasišventimą lietuviškam šokiui Auksinės Grandinėlės žymeniu buvo apdovanotas Gintautas Neimanas. Sidabrinės Grandinėlės nariais tapo Dalė Zylytė-Motiejūnienė ir Alvydas Narbutaitis.

Balių rengė Grandinėlės tėvų komitetas, visi tėvai, pats jaunimas ir jų vadovai bei mokytojai. Clevelando visuomenė dosniai ir gausiai parėmė šį gražų jaunimo vienetą, žengiantį 24-tą darbo sezoną.

Šio sezono pradžioje, spalio 24 d. Cuyahoga Community College Teatro gražioje scenoje Grandinėlė parodys Clevelando visuomenės savo Bicentennial programą "GRANDINELĖ — 76". O 1977 metų balandžio 16 d. per Atvelykį, vėl kvies visus į naujo šokio vardu pavadintą labdarybės balių.

(k)

Grandinėlės vadovas Liudas Sagys įteikia Gintautui Neimaniui Auksinės Grandinėlės žymenį.

J. Garlos nuotr.

Sidabrinės Grandinėlės šokėjai Dalė Zylytė-Motiejūnienė ir Alvydas Narbutaitis balius programos metu. J. Garlos nuotr.

Clevelando viešųjų įmonių direktorius Raimundas Kudukis ir jo žmona Gražina linksmina Clevelando simfoninio orkestro svečius p. Jack Saul su ponja ir smuikininką Vitoldą Kušleiką su ponja.

J. Garlos nuotr.

Ponia Kunevičienė džiaugiasi loterijoje laimėtu paveikslu. Ją supa Grandinėlės šokėja Diana Strimaitytė, ir visa Kunevičių, Jokūbaičius šeima.

J. Garlos nuotr.

POEMS WANTED

The OHIO SOCIETY OF POETS is compiling a book of poems. If you have written a poem and would like our selection committee to consider it for publication, send your poem and a self-addressed stamped envelope to:

OHIO SOCIETY OF POETS

1367 EAST 6TH STREET

SUITE 229 — LINCOLN BLDG.

CLEVELAND, OHIO 44114

(20-23)

EKSKURSIJOS Į LIETUVĄ

IS

BOSTONO, MONTREALIO ir NEW YORKO

DAR YRA VIETŲ ŠIOSE GRUPĖSE:

Liepos 14 — \$1045.00 rugsėjo 16 — \$925.00

liepos 28 — \$1045.00 rugsėjo 30 — \$725.00

rugsėjo 1 — \$ 925.00 gruodžio 22 — \$875.00

Dvi naujos grupės su Varšuva (4) Krokuvą (2)

Vilnium 5, Druskininkai (2).

BIRŽELIO 20 ir RUGPIŪČIO 8 — kaina \$1136.60

Prie šių grupių galima jungtis iš kitų miestų, su papildomu mokesčiu, New Yorke.

REGISTRUOKITES IS ANKSTO —
VIETŲ SKAIČIUS RIBOTAS!

TRANS-ATLANTIC TRAVEL SERVICE

393 West Broadway, P. O. Box 116

South Boston, Mass. 02127

Telefonas: (617) 268-8764

Savininkė: ALDONA ADOMONIENĖ

Air fares subject to changes and Government approval.

Norintiems atskvisti giminės iš Lietuvos sutvarkome reikalingus iškvietimo dokumentus.

CLEVELANDE

Aurelija Balašaitienė

Naujas Clevelando įnašas

Clevelando lietuvių kolonija didžiuojasi savo kultūrine veikla įvairiose savo gyvenimo srityse. Čia randame net kelis literatūros premijų laureatus, plačiai žinomus pianistus, dailininkus, kompozitorius, kurie reiškia si ir už lietuviškos visuomenės ribų. Tuo tarpu dviejoje lietuviškose parapijose, kuriose kristalizuoja mūsų religinio bei šeimyninio gyvenimo nuotaikos ir reikalavimai, iškilo dar vienas mūsų kultūrinis aspektas: priaugančio jaunimo religinis auklėjimas ir jo paruošimas lietuvių kalba. Kiekvienos visuomenės religinis gyvenimas yra vienas iš svarbiausių kultūrinių apraiškų, turinčių didelės įtakos į pavienių asmenų gyvenimą. Jau pačiais seniausiais laikais, tiek Lietuvos valstybėje, tiek kituose kraštuose, religinės santvarkos hierarchija ir pati religinė įtaka turėjo lemiamos reikšmės ištisų tautų ir valstybių istorijoje. Religija yra kiekvieno asmens dvasios integralinė dalis, ir per individą darosi svarbiu visuomenės gyvenimo elementu, kuris dažnokai tampa lemiamu faktoriumi istorijos kryžkelėse (Kryžiaus karai, reformacija ir t.t.)

Gyvendami toli nuo savo gimtosios žemės, kurioje susiformavo Lietuvos katalikų tradicijos, liturginiai priedai giesmės ir ritualas, mes per daugelį metų emigracijoje

prarandame lietuviškumo žymes savo religinio gyvenimo srityje. Ištisa eilė mūsų jaunimo kartų, augusių ir brenusių toli nuo Lietuvos, religinio gyvenimo pradus gavo savo gyvenamojo krašto kalboje. Nežiūrint lituanistinių mokyklų, lietuviškų parapijų ir kitų tautinę gyvybę palaikančių institucijų, vaikai buvo ruošiami Pirmajam Išpažinčiai ir Pirmajai Komunijai anglų kalba. Ir štai, toms kartoms subrendus, sukūrus šeimas, po daugiau negu dviejų dešimtų metų Amerikoje, jų tarpe atsirado nauji tautiniai-religiniai atgimimo pradai. Motinos, su tikėjimo tiesomis susipažinusios savo parapijinėse mokyklose, religiniam gyvenimui paruoštos vietinių vienuolių ir kunigų anglų kalba, Clevelando Šv. Jurgio parapijoje 1972 metais pareikalavo, kad jų vaikai būtų Pirmajam Šv. Komunijai paruošti lietuvių kalboje ir kad ceremonijos būtų lietuviškų tradicijų rėmuose. Nežiūrint didelio entuziazmo, buvo susidurta su beveik nenugalima kliūtimi: iki tol nebuvo paruoštas joks religinių tiesų mokymo vadovėlis lietuvių kalba, kuris būtų pritaikytas vaikams ir kuri galėtų naudoti mokytojai, kunigai, ar net patys tėvai. Dviejų asmenų iniciatyva buvo imtasi darbo. Clevelando visuomenės veikėja Ingrida Bublienė, pati keturių vaikų motina, ir kun. Kęstutis Žemaitis, tuometinis Šv. Jur-

Lietuviukai, priėmę 1975 m. pirmąją komuniją, buvo apmokyti iš knygos rankraščio, dar ją neatspausdinus. V. Bacevičiaus nuotr.

gio parapijos vikaras ir mokyklos kapelionas, pradėjo ieškoti medžiagos. Perėję per religinės literatūros knygynus, susipirkę visą rastą medžiagą anglų kalboje, jie ėmė 'lipdyti' prieinamą,

liu entuziazmu jį užgyrė ir skatino tą vadovėlį paruošti spaudai. Suvažiavusiems išsikalbėjus paaiškėjo, kad toji mūsų jaunimo auklėjimo sritis iki šiol buvusi apleista ir kad nei tėvai, nei mokyto-

M. Twigg leidimu, prasidėjo vertimo darbas, kurį atliko artimai bedradarbiaudami vadovėlio autoriai. Sunku bebūtų nuspręsti, kuris idėjęs daugiausia darbo į to vadovėlio techninį paruošimą. Tačiau reikia pripažinti, kad jų pionieriškas darbas turi būti ne vien tinkamai įvertintas, bet taip pat turi būti atkreiptas dėmesys į tą faktą, kad pagrindinė kliūtis vaikų religiniam auklėjimui lietuvių kalboje liko pašalinta. Tuo vadovėliu turėtų plačiai naudotis lietuviai katalikai visuose pasaulio kraštuose.

Šio vadovėlio iliustracijos daugumoje paimtos iš originalaus angliško vadovėlio su mažais pakeitimais, įdedant vieną Vilniaus bažnyčių vaizdą, pašalinant kaikurias mūsų vaiko dvasiai svetimų nuo taikų nuotraukas. Tekstas paprastas, vengiant sunkių žodžių ir ilgų sakinių. Tikėjimo tiesų dėstymas prieinamas lietuviui vaikui, kuris auga lietuviškos šeimos aplinkoje. Knygos antroji dalis, paruošimas Atgailos Sakramentui, jau yra originali, nes to teksto angliškame vadovėlyje nebuvo. Kun. Žemaitis šią vadovėlio dalį parašė tiksliai tęsdamas pirmos dalies nuotaiką, stilių ir dvasią. Toliau surinkti maldų ir įsakymų tekstai teikia šita knyga pilną ankstyvo religinio paruošimo vaizdą ir visą reikiamą medžiagą. Įdomu, kad į vaiko darbą įtraukiami visi šeimos nariai, tuo būdu suartinant šeimą vienam bendram, kilniam tikslui ir atnaujinant dvasinius intymius šeimos narių ryšius. Visa eilė pamokų uždavinių tiesioginiai reikalauja šeimos bendradarbiavimo.

Šio vadovėlio iliustracijos, paimtos iš originalo, yra gerai suprantamos vaikams, nes savo forma yra visiškai panašios į iliustracijas, randamas jų mokyklų vadovėliuose. Stilizuoti žmonės, keliais ryškiais plunksnos bruožais vykusiai apibrėžia tėvo, motinos, kunigo, mokytojo ir kitus siluetus. Šriftas patrauklus, pačiame tekste stambokas, kiek smulkesnis skyriuje tėvams.

Naująją vadovėlių pozityviai vertina JAV LB švieti-

(Nukelta į 14 psl.)

MANO PIRMOJI KOMUNIJA

Knygos "Mano pirmoji komunija" viršelis. Knygos (90 psl.) išleidimas atsiėjo apie 12000 dol. Spaudė amerikiečių spaustuve Minnesotoje.

suprantamą vadovėlį lietuviškai. Apsistoję ties vienuo lės Blanche M. Twigg 'Pirmosios Komunijos Vadovėliu Tėvams ir Vaikams', pradėjo darbą. Per palyginti trumpą laiką sudarė dvikalbį vadovėlį, atspausdintą šapirografu. Tai tiek pedagoginiu, tiek religiniu, tiek psichologiniu atžvilgiu buvo moderni, aiški ir patraukli knyga, kuria lengvai galėjo naudotis 8—9 metų lietuviškai moką vaikai. Tuo vadovėliu naudojantis, 1972 metais Šv. Jurgio parapijoje įvyko pirmas didelės reikšmės įvykis: keturi vaikučiai priėjo prie pirmos Šv. Komunijos lietuvių kalba. Tai tradicijai isigyvenus, 1975 metais Naujoje Parapijoje vaikai buvo paruošti lietuviškai

Palankūs mūsų visuomenės atsiliepimai skatino vadovėlio pionierius pradėti darbą tęsti toliau. Dainavos mokytojų savaitėje Ingrida Bublienė paties vadovėlio idėją ir jo juodraščių pristatė mokytojams, kurie su dide-

jai neturėjo sąlygų vaikams suteikti lietuvišką religinį pagrindą.

Dabar, po keturių metų, turime dailiai išleista, skoningai iliustruotą knygą 'Mano Pirmoji Komunija'. Išsikalbėjus su abiem autoriais paaiškėjo, koks didelis ir sunkus darbas buvo atliktas. Religinio vadovėlio leidimas yra surištas su ilga eile specifinių reikalavimų, išplaukiančių iš paties vadovėlio pobūdžio. Teksto teologiniams reikalavimams reikalingas ne vien autoriaus-kunigo autoritetas, bet taip pat ir vyskupijos aprobatas, katalikiškos spaudos licenzija, lietuvių kalbos grynumas, vaiko psichikos supratimas, pedagoginis elementas ir t.t. Šis vadovėlis ne vien suteikia reikiamą medžiagą, bet taip pat sistemingai duoda nurodymus net tėvams, tuo būdu sudarydamas galimybę ir tiems, kurie gyvena labiau išsisklaidę ar atitole nuo lietuviško gyvenimo centrų. Su autorės ses. Blanche

Knygos "Mano pirmoji komunija" paruošėjai Ingrida Bublienė ir kun. K. Žemaitis šv. Jurgio parapijoje 1973 m. su pirmąją komuniją priėmusiais A. Palūnu, I. Nasvytyte, S. Bankaityte ir R. Mačiulyte.

Clevelande...

(Atkelta iš 13 ps1.)

mo Taryba, kurios pirmininkas Stasys Rudys savo laiške Ingridai Bublionei pareiškė padėką ir gyvą susidomėjimą tuo vadovėliu, į kurio planavimo darbą pažadėjo aktyviai įsijungti. Kunigas Stasys Yla sveikina autorius, giliai įvertindamas jų pastangas ir išreiškdamas savo visapusišką pasitenkinimą vadovėlio turiniu ir išvaizda. Be abejo, priaugančio jaunimo tėvai turėtų gyvai susidomėti šia knyga ir propaguoti jos naudojimą, kad būtų užbėgta už akių įvairiems nesusipratimams, kurie praktiškai turėjo nemalonių pasekų sąryšyje su tėvų pageidavimais, kad jų vaikai būtų tikėjimo tiesų mokomi lietuvių kalba.

Šita knyga, pirma savo turiniu ir pobūdžiu mūsų emigracijos istorijoje, yra taip pat pirma Clevelando Diecezijos vyskupo Hickey katedricoje. Tai pirmas jo apčiuotai etninės grupės religinis vadovėlis vaikams. Ji taip pat galima rasti išstatyta didžiuliuose katalikiškos spaudos knygynuose. Vadovėlio tiražas yra 2000 egzempliorių ir jo kaina \$5.00.

Paties vadovėlio dvasia giliai religiška su aiškiu religiniu-pedagoginiu siekiu. Tiek autorių įžangoje, tiek nurodymuose tėvams šiek tiek pasigendama tam tikros lietuviškos išlaikymo dvasios, vengiant pabrėžti lietuviškos šeimos dvasią, lietuviškos šeimos nuotaiką, lietuviškas religines tradicijas ir aplinką. Jei pripažįstame, kad yra svarbu praktikuoti religiją savo protėvių kalba, tai ir čia to elemento reikėtų nevengti, padarant šį vadovėlį ne vien kataliko, bet lietuvių-kataliko vadovėliu. Į mano priekaištą autoriai reagavo labai pozityviai, pareiškdami, kad tokio vadovėlio išleidimu nebūtų reikėję rūpintis, jei nebūtų rūpėjęs lietuviškos išlaikymo elementas. Su tuo negalima nesutikti, tačiau eiliniam žmogui yra pravartu priminti, kokią didelį vaidmenį vaidina mūsų tautos gyvybės išlaikyme lietuviškas elementas visuo asmens dvasinio gyvenimo aspektuose. Esu tikra, kad pirmajai laida išsisėmus, autorių dėmesys bus atkreiptas į šią pastabą ir sekančioje laidoje bus įneštas taip svarbus lietuviškos aplinkos elementas.

Turiu pripažinti, kad ir viršminėtas priekaištas toli gražu nemažina vadovėlio vertės ir nemenkina autorių pastangų. Kalbėta buvo daug, prašyta ir reikalaujama buvo dažnai, bet tik viena lietuvi motina, Ingrida Bublione, ir vienas lietuvis kunigas, Kęstutis Žemaitis, pasiėmė ant savęs tos idėjos igyvendinimo našą. Jų įnašas yra didelis į visuomenės gyvenimą, ir už tai turi būti dėkingi tėvai, mokytojai, kunigai ir visi tie, kurie yra pozityviai nusistatę lie-

MOKSLO METŲ PABAIGIMAS

Clevelando šv. Kazimiero Lituanistinės Mokyklos mokslo metų pabaigimas įvyks sekmadienį, gegužės 23 d., šia tvarka:

9:45 v. r. — abiturientai padės gėlių puokštę prie paminklo DMNP bažnyčios aikštėje;

10 v. r. — pamaldos;

11:30 v. r. — mokslo metų pabaigimo aktas DMNP parapijos salėje;

12:30 val. — vaišės.

Visi Clevelando lietuviai kviečiami šiose iškilmėse dalyvauti. Savo atsilankymu parodykite lietuviškai besimokančiam jaunimui, kad jų pastangas įvertinama.

Vyskupo Valančiaus Lituanistinė Mokykla, baigdama savo darbo dvidešimtšestuosius metus, š.m. gegužės mėn. 23 dieną, sekmadienį po pamaldų šv. Jurgio parapijos salėje, rengia iškilmingą mokslo metų uždarymą. Ta proga bus pagerbti ir šių metų abiturientai, kuriems bus įteikti aukštesniosios mokyklos baigimo pažymėjimai ir dovanos. Į mokslo metų užbaigimą mokykla širdinai kviečia visus moksleivių tėvelius, jų artimuosius, pažįstamus ir visus Clevelando lietuvius. Gausiu svečių dalyvavimu bus pagerbtas lietuviško švietimo darbas, mokytojų ir moksleivių pastangos, ir tuo pačiu suteiktas paskatinimas jų ateities darbui.

Šiuo metu mokyklai vadovauja Aurelija Balašaitienė. Mokytojai čia yra: Stasys Barzdukas, Jadvyga Budrienė, Aldona Palūienė, Mylita Nasvytienė, Juzė Orantienė, Ugnelė Stasaitė ir Ona Žilinskienė, kuri taip pat ilgus metus eina mokytojų tary-

tuvybės testinimo atžvilgiu, siekiant pilnutinės lietuviškos asmenybės.

bos sekretorės pareigas. Specialių lietuvių kalbos kursų suaugusiems dėstytoja yra dr. Danguolė Tamulio nytė. Tėvų komitetui vadovauja buvęs mokyklos vedėjas Viktoras Palūnas. Nuolatiniėmis darbo talkininkėmis yra Estera Alsėnienė, Birutė Bedegienė, Marija Iešmantienė ir V. Nagevičienė. Vladas Palubinskas tvarko mokyklos finansus. Mokykla vertina klebono kun. B. Ivanausko visokeriopą pagalbą ir nuoširdų bendradarbiavimą. Nestinga mokyklai ir rėmėjų tiek pavienių asmenų tarpe, tiek Clevelando Lietuvių Bendruomenės valdyboje.

Mokslo metų pabaigos kukli programa baigsis tėvų komiteto paruoštomis vaišėmis, kad būtų sudaryta proga artimesniam mokyklos ir visuomenės pabendravimui.

GAUTA AUKŲ 1975 M. VASARIO 16 PROGA

\$100 — O. Rumbutienė.

\$50 — Dr. A. Baltrukėnas, dr. E. Lenkauskas, J. Mikonis, dr. J. Skrinska.

\$25 — R. A. Babickai.

\$20 — S. Barzdukas, P. N. Bieliniai, V. B. Čyvai, J. I. Kijauskai, J. E. Malskiai, V. Rociūnai ir J. Žilioniai.

\$15 — V. Biliūnas, Z. Dučmanas, A. V. Valaičiai ir S. K. Žiedoniai.

\$10 — J. Apanavičius, J. Balbatas, D. N. Balčiūnai, P. O. Banioniai, A. Bielskus, J. Chaleckienė, V. Dautas, A. B. Gražuliai, dr. S. Jankauskas, H. I. Johansonai, J. S. Kazlauskai, S. S. Mačiai, A. G. Masilionis, O. Matusevičienė, M. O. Naumanai, V. Palūnas, K. Ralys, P. Sejonas, D. Staniškis, L. Staškūnas, E. Stepas, A. Sušinskas, D. V. Trimakai, P. Vilkas, R. S. Žiedonis, V. Žiedonis, P. Zigmantas.

\$5 — V. Bacevičius, G. Barzdukas, dr. A. Butkus, J. Damušis, F. Eidimtas, B. S. Garlauskai, J. Kaklauskas, P. Karalius, A. L. Kazlas, Z. Peckus, J. A. Šiaučiu-

nai, Skirpstas, A. E. Steponavičius, J. Virbalis.

\$3 — J. Milas.

\$2 — V. Benokraitis, S. Laniauskas, XY.

J. Malskis

LB Clevelando Apylinkės pirmininkas

HELP WANTED

Cleaning people downtown area. \$3.60 per hour. Call: 267-3810.

TRAVEL AGENCY

Needs Lithuanian speaking men and women to represent a fast growing travels firm in Boston. Person selected will book Lithuanian programs in Cleveland area. Successful applicants will receive commission and travel benefits. Please call collect: (617) 237-5501, ask for Mr. A. Mitkus or Mr. Valentino. (20-21)

• **Apdraudos reikalais geriausius patarnavimus gaukite kreipdamiesi į Z. Obelenį tel. 531-2211.**

• **Perkant ar parduodant namus, prašome kreiptis pas Čipkus Realty, 31715 Vine St., Willowick, Ohio 44094. Tel. 943-0910.**

CLEVELANDO PARENGIMŲ KALENDORIUS

• **GEGUŽES 23 D.** šv. Kazimiero lituanistinės mokyklos mokslo metų pabaigimas.

• **GEGUŽES 23 D.**, tuoj po pamaldų, šv. Jurgio parapijos salėje Vysk. Valančiaus lit. mokyklos iškilmingas mokslo metų užbaigimas ir atestatų įteikimas.

• **GEGUŽES 29-30 D.** V. Vaitiekūno paveikslų paroda Lietuvių Namuose. Rengia Žalgirio šaulių kuopa.

• **BIRŽELIO 20 D.** Pensininkų klubo gegužinė.

• **BIRŽELIO 27 D.** Juozapavičiaus šaulių kuopa ruošia gegužinę.

• **LIEPOS 18 D.** Žalgirio šaulių kuopos gegužinė.

• **LIEPOS 25 D.** Gegužinė. Rengia ALT S-gos Clevelando skyrius.

JEI JUMS REIKIA UŽDENGTI STOGĄ, PATAISYTI AR PAŠALINTI VARVĖJIMĄ, KREIPKITĖS Į

LATVIAN ROOFING

Telefonas (216) 521-2182

DARBAS ATLIEKAMAS GREITAI IR SAŽININGAI.

Dengiamo stogus apartamentams, įmonėms, krautuvėms.

Tvarkome kaminus ir vandens nutekėjimo vamzdžius.

MARTINS ir GUNARS KAULINS Lakewood, Ohio

SERVICE MANAGER TRUCK LEASING

(With Diesel Maintenance Experience)

LEAD A LARGE OPERATION IN DETROIT FOR SAUNDERS LEASING SYSTEM

Rewards and future potential are high for your background and talent in supervision, diesel mechanic training, and customer contact. Because we have been expanding many of our service managers have been promoted to the branch management level.

We invite to consider our career advantage, and exceptional compensation including free income protection, free retirement, medical insurances, and other quality fringes.

Mr. Bill Heard

SAUNDERS LEASING SYSTEM, INC.

201 Office Park Drive
Birmingham, Alabama 35223

We Are An Equal Opportunity Employer M/F (21-23)

TAUPYKITE DABAR

Pas mus. Ne visi tarnautojai yra lietuviai, bet kiekvienam skyriuje galima susikalbėti lietuviškai.

UŽ CERTIFIKATUS MOKAME:

7¼% — 6 metų su \$1,000, minimum.

7½% — 4 metų su \$1,000, minimum.

6¾% — 30 mėn. su \$1,000, minimum.

6½% — 1 metu su \$1,000, minimum.

VĖLIAVOS DUODAMOS NEMOKAMAI pradėjus naują taupymo sąskaitą. Gausite vieną amerikietišką ir antrą pagal pasirinkimą su stovu. Kitos dovanos duodamos sąskaiton įdėjus atitinkama sumą.

SAVINGS INSURED UP TO \$40,000.00 BY F.S.L.I.C.

Saint Anthony Savings

1447 So. 49th Court • Cicero, Illinois 60650

Phone (312) 656-6330

Open Mon., 9-8; Tues., Thurs., Fri., 9-5; Sat., 9-1; Closed Wed.

Juozas Gribauskas, vedėjas

NURSES ARE "VERY SPECIAL" PEOPLE At

ST. CLAUDE GENERAL HOSPITAL

Whether you are a recent graduate or have considerable experience, St. Claude General Hospital offers a unique opportunity for professional nursing. You can enjoy beautiful hospital facilities, highest area salaries, good employee benefits and secure employment.

R. N. House Supervisor for 11-7 shift—minimums head nurse experience.

R. N's for ICU-CCU

9 bed unit, Hewlett-Packard monitors, experience preferred, training available for the right nurses, rotating shifts or straight 3-11, 11-7, part time-work available.

L. P. N's for ICU-CCU

Past experience a must, rotating shifts or straight 11-7.

R. N's & L. P. N's—Med.-Surg.—3-11 & 11-7 Competitive salary plus shift differential & excellent fringe benefits. If you want to become one of our "Very Special" people contact:

PERSONNEL OFFICE:

3419 St. Claude Ave.

New Orleans, La.

504-944-7931, ext. 121

A Medenco Hospital

An Equal Opportunity Employer

CLEVELANDE IR APYLINKĖSE

• George V. Voinovich, apskrities mokesčių inspektorius, primena, kad senesnio amžiaus žmonėms ir invalidams namų mokesčių sumažinimo reikalu pareiškimai jo įstaigai turi būti įteikti ne vėliau birželio 7 d. Į mokesčių sumažinimą teisę turi asmenys vyresni kaip 65 m. ir invalidai jaunesni kaip 65 m. Jų uždarbis neturi viršyti 10,000 dol. už 1975 m. Kreiptis į County Administration Bldg., Lakeside and Ontario. Tel. 241-2700, ext. 471.

IDOMI PASKAITA

Šį penktadienį gegužės 21 d. 8:30 val. vak. Cleveland Hts. Public Library, 2345 Lee Rd., įvyks konservatorių klubo susirinkimas, kuriame paskaitą skaitys prieš porą metų iš Sovietijos išvykusi Veronique Plate-Chalip, buvusi prancūzų katedros vedėja svetimų kalbų institute Maskvoje. Ji yra motina pagarsėjusios Lubos Markish, kuri parašė knygą apie sovietų ruošimąsi dujų karui (ji buvo tiesioginė liudininkė tų bandymų). Knygą išleisti jai padeda A. Solženicinas. Lietuviai maloniai kviečiami atsilankyti.

LITERATOROS VALANDELE

Gegužės 23 d., 4 val. p. p., viršutinėje Dievo Motinos Nuolatinės Pagalbos parapijos salėje Pedagoginių liuanistikos kursų klausytojų literatūros valandėlė. Visi kviečiami.

• Dr. K. Pautienis su žmona gegužės 1 d. buvo muskridę į Chicago dalyvauti šaulių namų atidarymo iškilnėse. Dr. K. Pautienis yra LŠST cv vicepirmininkas ir Kar. A. Juozapavičiaus kuopos pirmininkas.

• Kar. A. Juozapavičiaus šaulių kuopa gegužės 23 d. rengia šaudymo pratimus A. Andriulio ūkyje prie Genevos. Išvykstama 1 val. p. p. iš Euclid Ave. ir E. 195 St. Kampas.

Motinos dienos programos atlikėjai su A. Malėniene.
V. Bacevičiaus nuotr.

MOTINOS DIENOS MINĖJIMAS

Š. m. gegužės 9 d. Dievo Motinos N. P. parapijos salėje šv. Kazimiero liuanistinė mokykla suruošė motinų pagerbimą. Tur būt geriausiai motinas pagerbti ir joms savo meilę ir dėkingumą pareikšti gali tie, kurie dar neišskrenda iš šeimos lizdo, kuriems motinos dar yra svarbiausias asmuo gyvenime — vaikai ir moksleiviai. Todėl motinos dienos paminėjimus jie, o ne pačios motinos ar net močiutės, kaip lig šiol buvo, ir turėtų ruošti. Šia prasme tenka pagirti mokyklos gražias pastangas, kurias įvertino gausiai susirinkusi publika.

• A. Andriušaitis, kurio sodyboje šauliai atlieka šaudymo pratimus, prieš pusmetį automobilio nelaimėje sulaužė abi kojas. Dar ir dabar viena koja yra gipse ir reikalinga naujos operacijos

• Marė ir Justinas Misčikai, buvę clevelandiečiai, dabar gyvena Miami, Fla., iš Dirvos seka Clevelando gyvenimą, linki V. Bacevičiui po ligos sustiprėti ir sako labai malonu skaityti Aurelijos Balašaitienės aprašymus.

Po auto nelaimės Marė Misčikienė priversta dar keletą savaičių gulėti ir negali vaikščioti.

CLEANING LADY, to work in private home Fairview Park area, 1 day a week. Call: 331-1396.

• **PARDUODAMA** sofa su kėde, virtuvės stalas su keturiom kėdėmis ir kitokie virtuvės smulkūs daiktai. Skambinti: 531-1726.

Programą atliko visi iki vieno mokyklos mokiniai, pradedant nuo darželiukų, baigiant mokyklą bebaigiančiais 12 kl. abiturientais. Visi jų menai buvo parodyti mokyklos direktorės V. Augulytės paruoštame vaizdelyje, kurį režisavo mok. Reg. Nasvytienė. Pagrindines roles sklandžiai atliko Lidiya Balčiūnaitė ir Andrius Kazlauskas. "Atminimų vaikai" J. Gelažytė, Paulius Ramūnas ir Sigutė Bankaitytė deklamavo, o pianistė Angelytė Karaliūtė paskambino gražų šopeno kūrinį. Toliau dainavo jaunieji dainininkai, o aukštesniosios mokyklos mokiniai paskaitė gana daug įvairių dalykelių skirtų šiai dienai. Ta jų "radijo valandėlės" programa galėjo būti trumpesnė. Gaila taip pat, kad skaitytojai nepasinaudojo įrengtu mikrofonu, ir jų kalbų klausytojai net negalėjo gerai girdėti.

Toliau girdėjome mokyklos kanklių ir lumzdelių orkestrą. Reikia stebėti muz. Alf. Mikulskio išmokytų lumzdelininkų ir mok. Ligišos Rociūnaitės ištreniruotų jaunųjų kanklininkų suge-

Jauna pianistė Angelytė Karaliūtė atliekant programą.
V. Bacevičiaus nuotr.

Dalis publikos.

V. Bacevičiaus nuotr.

Tarėsi Vaidylos teatro atsteigimo reikalui. Iš kairės: P. Karalius, rež. P. Maželis, V. Mariūnas ir LB apyl. pirm. J. Malskis.
V. Bacevičiaus nuotr.

AR NUBUS VAIDYLOS TEATRAS?

Savo laiku sėkmingai veikęs Clevelando Vaidylos teatras paskutiniųjų kelerių metų laikotarpyje tepasireiškė atsitiktiniais trumpo

bėjimais darniai ir harmoningai pagroti keletą dainelių. Maloni staigmena buvo mok. Ad. Malėnienės išmokytų berniukų okteto dainos. Jau gerai žinome, kad berniukus priversti dainuoti nėra lengva pareiga. Tačiau mok. J. Malėnienei pavyko šiuos jaunus dainininkus suburti jaukiai ir maloniai skambančiais dainai.

Po koncertinės dalies pasirodė ir mokyklos šokių grupė. Keletas šokėjų dalyvauja Grandinėlės sąstato, todėl jos pasireiškė labai puikiai.

Viską apvainikavo paskutinis masinis visos mokyklos mokinių ir svečių motinos — tėvynės pagerbimas giesme "Lietuva brangi". Visi mokiniai gavę po baltą gėlę pasveikino savo motinas bendru šūkiu, o gėles įteikė kiekvienas savo motinai. (pk)

pobūdžio pasirodymais Clevelando lietuviškųjų parengimų programose. Stambesnio masto veikala deja neturėjome. Clevelando lietuviškoji kolonija, šiaip jau garsi savo pirmaeiliais meno kolektyvais, judri ir pajėgi daugelyje kultūros darbo sričių, savo teatro trūkumą labai junta. Kiekvienam yra aiški ir labai svarbi teatro reikšmė.

Todėl tenka sveikinti naują kadenciją pradėjusią LB Clevelando Apylinkės valdybą, kuri vienu svarbiausiųjų užmojų laiko Vaidylos teatro veiklos atgaivinimą ir visokiariopą jo rėmimą. Valdybos vicepirmininkas ir kultūros reikalų vadovas Viktoras Mariūnas, pats rašytojas, dramos veikala kūrėjas ir teatro kritikas, iškėlęs teatro atgaivinimo klausimą, šį kartą valdybos pakviestas ir įgaliotas, ryžtasi į šį svarbų žygį įtraukti kaip senuosius vaidylinčius, taip ir valdybos menu besidominčią jaunuo meną. Režisierius Petras Maželis sutinka ir toliau dirbti — režiisuoti. Neišblėstančio entuziazmo teatralas Z. Dučmanas žada visokiariopai teatro pastangas remti. Tikimasi, kad ir kiti vaidylinčiai įsijungs į teatro veiklą. Tačiau svarbu bus sudaryti darbštų ir pajėgų kolektyvą, kurs atliktų visą komplikotą teatro administracinį darbą ir nuimtų visą rūpesčių našta nuo teatro režisieriaus ir artistų pečių. Artimų savaičių bėgyje numatomas sukviesti artistų, menininkų ir teatro rėmėjų pasitarimas, kuriame turės paaiškėti, ar Clevelandas bus pajėgus savo teatrą paremti ir jį išlaikyti. Mes iš savo pusės nuoširdžiai linkime sėkmės ir ištvermės visiems tiems, kurie rūpinasi Vaidylos teatro veiklos atgaivinimu. (pk)

• Infliacijos apsauga yra vertingas priedas State Farm namų draudimui. Brangstant namų vertel, automatiškai kyla ir jūsų namo draudimo apsauga. Pilnam draudimo patarnavimui kreipkitės pas Kęstutį Gaidžiūną, tel. 289-2128.

Skaitykit ir platinkit
D I R V A

DELLA E. JAKUBS & SON LAIDOJIMO ĮSTAIGA

936 East 185th St. Cleveland, Ohio
Tel. 531-7770

LAIDOTUVIŲ KOPLYČIA YRA ELEGANTIŠKAI ĮRENGTA, GERAI VĖSINAMA IR YRA DIDELĖ AIKŠTĖ PASISTATYTI AUTOMOBILIAMS.

Della E. Jakubs ir sūnus William yra licenzijuoti direktoriai ir balzamuotojai. Nelaimės valandoje suteikia rimtą ir simpatinę patarnavimą.

DIRVA

• Amerikos Lietuvių Tautinės S-gos valdybos posėdis įvyks šį sekmadienį, gegužės 23 d. 12 val. vicepirmininko J. Siruso rezidencijoje Flemington, N. J.

• Vytautas Abraitis, vienas iš ALT S-gos įkūrėjų ir buvęs jos pirmininkas, praėjusį šeštadienį draugų ir pažįstamų surengtame pobūvyje atšventė 60 m. sukaktį. Apie sukaktuvininką ir jo veiklą pagrindinę kalbą pasakė jo bičiulis, buvęs ALT S-gos pirm. inž. J. Jurekūnas. Plačiau apie pagerbimą bus kitame numeryje.

• St. Lukoševičius, mūsų bendradarbis iš Elizabeth, N. J. praneša, kad New Jersey apygardoje į LB tarybą išrinkti šie kandidatai: dr. R. Šomkaitė (450 balsų), dr. J. Augius (387), kun. V. Dabušis (358), A. Masionis (357), dr. V. Šernas (342), D. Didžbalienė (319), A. Klimaitė (308) ir P. Purnas (153). Viso balsavo 602 asm., tai 25% mažiau negu ankstyvesniuose rinkimuose.

• Mirė Marija Arlauskaitė, žymi Montrealio lietuvių veikėja nuo širdies smūgio balandžio 27 d. sulaukusi 65 m. Ji yra buvusi Nepriklausomos Lietuvos redaktorė ir aštuonerius metus buvo Tautos Fondo atstovybės Kanadoje pirmininke.

PATIKSLINIMAS

P. Basčio straipsnyje apie šaulių suvažiavimą Toronte (Dirva Nr. 20) išvardinant naująją sąjungos valdybą, per klaidą praleista vicepirmininko dr. K. Pautienio pavardė. Pilnas valdybos sąstatas su dr. K. Pautieniu buvo paskelbtas Dirvoje Nr. 19 16 psl.

• Korp! Neo-Lithuania Los Angeles padalinys padidino Vilties draugijoje įnašą, atsiųsdamos Dirvos atstatymui paremti 25 dol. Ačiū.

• Kas turite vaikams lietuviškų knygelių, neišmeskit, bet nusiųskit jaunimo stovyklai Neringa, kur stovyklauja vaikai tikrai įvertins. Siųsti šiuo adresu: Camp Neringa, RFD 4 Box 134C, W. Brattleboro, Vermont 05301.

PABALTIJO STUDIJŲ KONFERENCIJA

Pabaltijo studijų puoselėjimo draugija — AABS — gegužės 20-23 dienomis rengia Penktąją Pabaltijo Studijų konferenciją, Columbia Universitete, New Yorke. Suvažiuoja mokslo žmonių iš viso pasaulio, net iš Japonijos (japonas profesorius skaitys savo darbą apie čiuurionį) ir iš Australijos. Jie svarstys įvairias temas, liečiančias Pabaltijį. Bus 30 sesijų iš įvairių sričių: istorijos, socialinių mokslų, literatūros, lingvistikos, meno, bibliografijos ir t.t. Bus skaitoma apie 100 paskaitų ir diskutuojamos pabaltiečiams aktualios temos.

Konferencijoje dalyvauja apie 20 lietuvių profesorų, tarp jų J. Balys, J. Genys, A. Landsbergis, B. Mačiūka, R. Misiūnas, R. Šilbajoris, V. Skrupskelytė, J. Slavenas, A. Šlepetytė-Jannace, J. Stukas, V. Vardys ir kt.

Programos vadovas yra prof. R. Misiūnas, AABS vicepirmininkas. A. St.

• Jurgio Gliados novelė "Viesulas" atspausdinta latvių laikraštyje "LAIKS", (nr. 9), kuris leidžiamas Brooklyn, N. Y. Novelę latvių kalbon išvertė latvių rašytojas ir dramaturgas Anšlavs Eglitis.

• Povilas Tamošiūnas, Chicagoj, suprasdamas, kad lietuviško laikraščio kelias sunkus, prie prenumerator pridėjo auką 17 dol. Ačiū.

• J. Rumbutis, Clevelande, apsilankęs Dirvoje, apžiūrėjęs naujas patalpas, laikraščiui paremti prie prenumerator pridėjo auką 17 dol. Ačiū už auką ir linkėjimus, pareikštus redakcijai.

Aukos Dirvos atstatymui

Dirvos atstatymo fondui aukojo:

Korp! Neo-Lithuania
Los Angeles padalinys 25.00
J. August,
Strongsville, Ohio100.00
J. Neura,
Brunswick, Ohio 30.00
Visiems aukotojams nuoširdžiai dėkojame.

Mylimam broliui

A. A.

DR. JUOZUI ZUBRICKUI

mirus, jo sesutėm KAZEI SNIEČKIENEI ir MARIJAI ABRAITIENEI ir jų šeimoms nuoširdžiai užuojautą reiškia

Birutė ir Eduardas Malcanai
Elena Vyšniauskienė

DIRVOS 60 M. SUKAKTIES MINĖJIMAS DETROITE

1976 m. gegužės 23 d., sekmadienį, 12 val. 30 min. p. p.,
LIETUVIŲ NAMUOSE, 3009 TILMAN G-VĖ, DETROIT, MICH.

Programoje:

ALEKSAS LAIKŪNAS — žvilgsnis į ateitį pro Dirvos sukaktį;
VYTAUTAS ALANTAS — Aktuali dienos tema;
WINDSORO MERGAIČIŲ KVARTETO "AUŠRA" koncertas;
PIETŪS.

Įeinant aukojama. PIETŪS 7 DOL. (BE PIETŲ 3 DOL.).

Minėjimą rengia ir visus kviečia dalyvauti.

AMERIKOS LIET. TAUTINĖS S-GOS
DETROITO SKYRIUS

BALTŲ VAKARAS STANFORDO UNIVERSITETE

Š.m. gegužės 1 d. įvykęs baltų vakaras Stanford international Centre, sutraukė net keletą šimtų dalyvių. Programą išpildė keturios tautinių šokių grupės ir latvių kanklių ansamblis. Vakara suruošė Baltų Studentų Draugija, vadovaujant pirmininkei Jenifer Purtle.

Programoje, suomių atstovavo 'Ilo Dancers'. Ši grupė yra išskirtina tuo, kad visi šokėjai yra vyresnio amžiaus, daugelis net viršija šešiasdešimt. Toliau sekė estų ir latvių jaunimo tautinių šokių ansambliai. Po pertraukos, kurios metu skambino latvių kanklių ansamblis, šoko San Francisco apylinkės 'Vakarų Vaikai', akordeonu palydinti Reniui Pažemėnui. Reikia paminėti, kad 'Vakarų Vaikai' yra vienintelė lietuviškų tautinių šokių grupė visoje šiaurinėje Kalifornijoje, sutraukianti jaunimą iš tolimų vietovių. Taip pat, kad ši grupė iš viso egzistuoja, ir per trumpą laiką jau yra gražiai susisukusi, visas nuopelnas tenka Danutei Janutienei, jos energingai va-

dovei.

Po programos, vieni liko šokti grojant studentų orkestui, kiti užkandžiavo studentų pagamintais sumuštiniais užgerdami vynu ar alumi. Kiti gurkšnojo kavą, skanėdamiesi lietuvių šokėjų suneštais saldumynais. Salione buvo rodomi filmai iš latvių buitės muziejaus Jogloj ir skaidrės iš Lietuvos. Skaidrės, iš savo 1975 m. vasaros apsilankymo Lietuvoje, rodė Juozas Sidas.

Valgomajame žmonės grožėjosi Danutės Janutienės suorganizuota lietuviškų audinių, medžio drožinių, gintaro ir knygų paroda. Prie parodos sustatymo, Danutei talkininkavo Ina Tamošiūnaitė, Aleksandra Fraser ir Aldona Sehgal. Ekspozitai priklausė Danutei Janutienei, Vandai Šliupienei, Janei Mačiulienei ir virš minėtųms talkininkėms. Ypač daug dėmesio susilaukė lietuviška spauda. Čia buvo išstatyta Lietuvių Enciklopedija, Encyclopedia Lituanica Mūsų Lietuva ir didelis pasi-

PARAMA DIRVAI

Atnaujindami prenumeratorą ir kitomis progomis Dirvai paremti aukojo:

J. Barzdaitis, Weston, Ont. 7.00
J. Gudėnas, Euclid, O. ... 5.00
S. Paulauskis,
Quincy, Ill. 2.00
G. Balanda, Warren, Mi. 5.00
V. Paukštys,
West Hill, Ont. 2.00
A. Dikinis,
Oak Forest, Ill. 2.00
P. Vilkas, Cleveland 5.00
G. Motiejūnas, Cleveland 7.00
A. Muliolis, Euclid, Ohio 2.00
V. Mažeika, Chicago 7.00
K. Cicėnas, Woodridge, Ill. 2.00
S. Račiukaitis, Detroit .. 2.00
V. Miceika, Hickory Hill 12.00
P. Rulys, New Port
Richey, Fla. 5.00
V. Kutkus, Detroit12.00
W. Žiogas, Orefield, Pa. 2.00
E. Konce, Stockbridge, Mi. 8.00
P. Šepetys, Dearborn 5.00
L. Žitkevičius,
Brooklyn, N. Y. 5.00
J. Čibiras, Dayton, Ohio .. 2.00
J. Jakštas, Lakewood, O. 10.00
J. Kriščiukaitis,
Avon, Mass. 2.00
V. Stasiūnas,
Richmond Hill, N. Y. .. 2.00
I. Muliolis, Cleveland 2.00
J. Preikšaitis, Toronto .. 2.00
J. Tamašauskas,
Worcester, Mass. 2.00
A. Vasaitis, Chicago 7.00
X. Y., Oak Lawn, Ill. 7.00
H. Gavorskas, Maracay ..20.00
J. Šlapelis, Cleveland 2.00
P. Tamošiūnas, Chicago 17.00
J. Rumbutis, Cleveland 17.00
P. Žlioba,
Evergreen Park, Ill. .. 5.00
Visiems aukotojams nuoširdžiai dėkojame.

• Henrikas Gavorskas, gyv. Maracay, Venesueloje, atnaujindamas prenumeratorą pridėjo Dirvai paremti auką 20 dol. Ačiū.

rinkimas įvairių prozos ir poezijos knygų anglų bei lietuvių kalbomis. Su gyvu susidomėjimu buvo vartomos vaikų paveiksluotos knygelės, ypatingai gi, Richard Scarry's 'Mano Žodynas'.

Vakaras praėjo labai jaukioje ir draugiškoje nuotakoje. Teko arčiau susipažinti su apylinkės latviais ir estais Sekantis Baltų pobūvis bus birželio mėn. bendrai ruošiamos Joninės.

Aldona Sehgal

MAINTENANCE MECHANIC

IMMEDIATE OPENING FOR AN EXPERIENCED MAINTENANCE MECHANIC IN A CHEMICAL PLANT IN THE DUNDALK AREA.

Applicants must be familiar with pump repair, pipefitting, & chemical plant maintenance. Electrical experience helpful. Must have own tools, position starts at \$5.68 per hour plus differentials of 14 cents & 17 cents. Paid Blue Cross, Blue Shield, Diagnostic & many other fringe benefits.

For appointment call Mr. Alle, Mon 301-633-6400, ext. 350,

GLIDDEN-DURKEE
SCM CORP.

2701 Broening highway
Baltimore, Md. 21222

An Equal Opportunity Employer

(21-22)

SEWELL PLASTICS, INC.

501 WEST 10TH AVE., RESERVE, LA.

HAS OPENINGS

FOR EXPERIENCED

BLOW MOLDING MACHINE OPERATORS

FOR ALL SHIFTS

DIFFERENTIAL FOR 2ND & 3RD SHIFTS

- Paid vacation after 1 year
- Paid Holidays after 60 days
- Hospitalization, life, accident & sickness insurance for you after 90 days.

Apply or call Plant Manager

(504) 729-4088

(504) 536-1136

An Equal Opportunity Employer

(19-25)